

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ**  
**ANKARA ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**İNSAN İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI**

**FARKLI MESLEK GRUPLARINDAN BİREYLERİN AMATÖR OLARAK**  
**ÇALGI ÇALMALARININ HAYATLARINA ETKİSİ**

Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi

Didem KOÇAK

ANKARA

2024

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ**  
**ANKARA ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**İNSAN İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI**

**FARKLI MESLEK GRUPLARINDAN BİREYLERİN AMATÖR OLARAK**  
**ÇALGI ÇALMALARININ HAYATLARINA ETKİSİ**

Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi

Didem KOÇAK

Prof. Dr. Metin PİŞKİN

ANKARA

2024



**T.C.**  
**ANKARA ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ**  
**DÖNEM PROJESİ DEĞERLENDİRME FORMU**



Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Enstitünüz İnsan İlişkileri Anabilim Dalı 22943950 numaralı tezsiz yüksek lisans öğrencisi Didem KOÇAK'ın "Farklı Meslek Gruplarından Bireylerin Amatör Olarak Çalgı Çalmalarının Hayatlarına Etkisi" adlı ("The Impact Of Amateur Playing Instruments On The Lives Of Individuals Who Are From Different Professional Groups") tezsiz yüksek lisans dönem projesi tarafımda değerlendirilmiş olup,

BAŞARILI



BAŞARISIZ



bulunmuştur.

Dönem projesi danışmanı olarak, adı geçen öğrencinin notunun, dönem projesinin Enstitünüz Müdürlüğü'ne tesliminden önce *Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi*'ne (OİBS) tarafımdan işlendiğini beyan ederim.

**DÖNEM PROJESİ DANIŞMANI ONAYI**

TARİH: 27.06.2024

PROF. DR. METİN PİŞKİN

**T.C.**  
**ANKARA ÜNİVERSİTESİ**  
**Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,**

Prof. Dr. Metin PİŞKİN danışmanlığında hazırladığım “Farklı Meslek Gruplarından Bireylerin Amatör Olarak Çalgı Çalmalarının Hayatlarına Etkisi (Ankara, 2024) ” adlı dönem projesindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

27.06.2024  
Didem KOÇAK

# İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
TABLolar DİZİNİ.....	III
1. BÖLÜM GİRİŞ .....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
2. BÖLÜM: LİTERATÜR TARAMASI.....	3
2.1. Müzik Eğitiminin Önemi ve Gücü.....	3
2.2. Müziğin İnsan Psikolojisindeki Etkisi .....	3
2.3. Enstrüman Çalmanın Dikkat Dağınıklığı ve Konsantrasyona Etkisi.....	4
2.4. Müziğin Sosyal Bütünleşmedeki Yeri .....	4
2.5. Müziğin Kişisel Gelişime Katkısı.....	5
2.6. İş Yaşamında Müziğin ve Çalgı Çalmanın Etkisi.....	6
2.7. Amatör Müzik Eğitimi ve Motivasyon .....	6
3. BÖLÜM YÖNTEM.....	8
3.1. Araştırma Modeli .....	8
3.2. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	8
3.2.1. Katılımcıların Genel Özellikleri .....	9
3.2.2. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı .....	9
3.2.3. Katılımcıların Yaş Dağılımı .....	9
3.2.4. Katılımcıların Eğitim Seviyesi .....	10
3.2.5. Katılımcıların Meslek Dağılımı .....	10
3.2.6. Katılımcıların Enstrüman Seçimi .....	11
3.3. Veri Toplama Süreci.....	11
4. BÖLÜM BULGULAR .....	13
4.1. Katılımcıların Enstrüman Seçme Nedenleri .....	13
4.2. Katılımcıların Enstrüman Seçme Konusunda Etkileyen Kişiler.....	15
4.3. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Ne Kadar Süredir Devam Ettikleri .....	16
4.4. Katılımcıların Enstrüman Çalmasının Hayatlarına Fayda ve Etkisi .....	17
4.5. Katılımcıların Enstrüman Çalmasının Psikolojik Etkisi.....	19
4.6. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başladıktan Sonra Sosyal Aktivitelerindeki Değişimlere Etkisi .....	21
4.7. Katılımcılar İçin Çaldıkları Enstrümanın Anlamı ve Etkisi .....	23
4.8. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başladıktan Sonra Genel Kültürlerine Etkisi.....	25

4.9. Katılımcıların Müzikle İlgili Deneyimlerinin İnsanlara İlham Kaynağı Olmasında Etkisi .....	27
4.10. Katılımcıların Enstrüman Çalma Deneyiminin Arkadaş İlişkilerine Etkisi .....	29
4.11. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başlaması İle Birlikte Disiplin ve Düzenlerinde Yarattığı Etki.....	31
4.12. Katılımcıların Enstrüman Çalma Konusunda Yakın Çevresinin Olumsuz Tutumu .....	32
4.13. Katılımcıların Enstrüman Çalma Konusunda Yakın Çevresinin Olumlu Tutumu .....	34
4.14. Katılımcıların Ailesinde Enstrüman Çalan Kişiler.....	35
4.15. Ailesinde Enstrüman Çalan Kişilerin Katılımcılara Etkisi.....	36
4.16. Katılımcıların Amatör Olarak Topluluk Önünde Enstrüman Çalma Durumu .	37
4.17. Amatör Olarak Topluluk Önünde Enstrüman Çalmanın Katılımcılara Etkisi..	38
4.18. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başladıktan Sonra İzlediği Gösterilere Bakış Açısı .....	39
5. BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER .....	41
KAYNAKÇA .....	49
ÖZET.....	51
ABSTRACT.....	52

## TABLULAR DİZİNİ

<b>Tablo</b>	<b>Sayfa</b>
Tablo 1: Katılımcıların Genel Özellikleri .....	9
Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı .....	9
Tablo 3: Kadın Katılımcıların Yaş Dağılımı .....	10
Tablo 4: Erkek Katılımcıların Yaş Dağılımı.....	10
Tablo 5: Katılımcıların Eğitim Seviyesi .....	10
Tablo 6: Katılımcıların Meslek Dağılımı.....	10
Tablo 7: Katılımcıların Enstrüman Seçimi .....	11

# 1. BÖLÜM

## GİRİŞ

Müzik tarih boyunca insan yaşamı ile iç içe olmuştur Yaradılıştan itibaren insan; doğada çıkan sesleri hayatın kendisine uygulayarak müziği yönetmiş ve yönlendirmiştir. Müzik; hayatın kendisidir. Meydana gelen her fiziksel olay müzikle ilişkilendirilebilir zira, fiziksel olarak meydana gelen her olay bir ses çıkarır.

Müzik, resim, heykel gibi uğraşların ise genel ismi sanattır. İnsanın yaratıcılığını kullandığı bu uğraşlarda; tarihin başından beri var olmuştur. Daha yazı bulunmadan ilk insanlar kendilerini ifade etmek için resim ve heykelleri kullanmışlardır. Müzik ise her daim iletişimin güçlü bir aracı olmuştur. Yine eskiçağlarda insanlar yaşadıkları hayatı öykülemiş ve bunları basit ezgiler ile beraber birbirlerine anlatmışlardır. Bu müziğin iletişimdeki gücü kanıtlamaktadır.

Tarihin başından itibaren insan hayatının oldukça büyük bir parçası olan müzik, aynı zamanda edebiyata da katkı yapmıştır. Müziğin tarihin başından beri öyküler, hikayeler ve diğer sanat dallarının iletişimdeki gücünü arttırmak için destek olarak kullanılmıştır. Bugün bile okuduğumuz tarih öncesi destanlar ya da ilk şiirler aslında birer müzik olarak bestelenmişlerdir (Yüksel, 2015: 111-113).

Müziğin ortaya çıkması ile beraber çalgılar da ortaya çıkmıştır. İlk insanlar hayvan kemiklerine üçer delik delerek basit çalgı aletleri yapmışlardır. Bu aletlerden çıkan ezgiler yıllar boyunca hastalıklara karşı bir tedavi ya da dini törenlerde tanrıya bir yakarış olarak dahi kullanılmıştır. Antik Mezopotomya'da başlayan çalgının serüveni Mısır, Hindistan, Çin, Tibet, Kore ve Avrupa'da devam etmiştir (Onuk, 2019: 177-178).

Müziğin çağlar boyu aktarımı ise hem kültürel hem de eğitimle olmuştur. Müzik eğitimi Antik Yunan'da başlamış olup, daha sonra Roma İmparatorluğu ile devam etmiştir. Ortaçağ ile beraber müzik eğitimi saraylara girmiş olup bu dönemde özengen(amatör) eğitim de yaygınlaşmıştır (Hershman, 2023: 5-6).

Özengen müzik eğitimi, profesyonel müzik eğitimi dışında bir eğitim almış kişilerin özengence (amatörce) yani gönüllülük esasıyla müzik eğitimi ile ilgilenmelerine verilen addır. Özengen müzik eğitimi bireysel olarak verilmekle beraber aynı zamanda özel kurslar ya da dernekler ya da halk eğitim merkezlerinin sağladığı kurslarla da gerçekleşmektedir (Uçan, 2018: 35).

Özengen eğitimde bireyin motivasyonu şarttır. Müziği ya da herhangi bir çalgıyı kendi isteği ile öğrenmeye çalışan bireyler doğal olarak profesyonel bir müzik eğitiminden geçmemişlerdir; özengen eğitim alan bireyler hayatın farklı alanlarından gelmektedir. Bu alanlar; farklı cinsiyet, farklı iş kolları veyahut farklı sosyo-ekonomik düzeyler olabilir.

### **1.1. Araştırmanın Amacı**

Bu çalışmanın amacı, farklı meslek dallarından kişilerin amatör olarak çalgı çalmalarının hayatlarına etkisini incelemektir. Çalışma boyunca, katılımcıların üzerindeki psikolojik, duygusal ve sosyal etkileşimleri anlamak hedeflenmiştir. Günümüzde müzik, sadece bir sanat dalı değil, aynı zamanda bir tıbbi araç olarak da kullanılmaktadır. Bu nedenle, farklı meslek gruplarındaki bireylerin çalgı çalma faaliyetlerinin yaşamlarına olan etkilerini öğrenmek ve bu faaliyetin hayatlarına etkilerini gözlemlemek, müziğin insan hayatındaki önemini anlamak adına büyük bir öneme sahiptir.

Bu tezin bir diğer amacı ise, kişilerin çalgı çalma deneyimlerinin iş performansları, bakış açıları ve stres yönetimi üzerindeki etkilerini anlamaktır. Çalışma kapsamında, çeşitli sorular ve yanıtlar aracılığıyla birçok farklı düşünceyi bir araya getirerek kapsamlı bir sonuca ulaşılması hedeflenmiştir.

## 2. BÖLÜM

### LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde, müzik eğitiminin önemi ve gücü, müziğin insan psikolojisi üzerindeki etkileri, enstrüman çalmanın dikkat dağınıklığı ve konsantrasyon üzerindeki rolü, müziğin sosyal bütünleşmedeki yeri, kişisel gelişime katkıları, iş yaşamında müziğin ve enstrüman çalmanın etkileri, amatör müzik eğitimi ve motivasyon gibi konular üzerinde yapılan literatür çalışmaları sunulmuştur.

#### 2.1. Müzik Eğitiminin Önemi ve Gücü

Macar eğitimci Kodaly “ *Eskiden çocuğun müzik eğitimi, doğumdan dokuz ay önce başlamalı, diye düşünürdüm. Şimdi aynı düşüncüde değilim. Çocukların müzik eğitimi annenin doğumundan dokuz ay önce başlamalı*” diyerek müzik eğitimi ve önemini vurgulamış hatta mutlu birer birey yetiştirmenin buna dayandığına değinmiştir. Bireylerin sağlıklı bir yaşam ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli olduğundan bahsedilmiştir. Bireylerin sevgi, sorumluluk ve mutluluk kavramlarının gelişiminde müziğin önemli bir yer tuttuğu ve her insanın yaşamı boyunca çok yönlü müzik ortamlarının içerisinde var olduğuna değinilmiştir. Genel müzik eğitiminin tek bir müzik türü olmadığı ağırlığın Türkiye’deki kendi öz müziğimizle birlikte tüm müzik türlerini kapsayan bir yapının gerekliliği sunulmuştur. Bu nedenle müzik eğitiminde kaliteli örneklerle birlikte müziğin zengin anlatım gücünün birleştirici yapısını sunmak gerektiğine değinilmiştir. Bu yapı beraberinde müziksel saygı ve hoşgörüyü de beraberinde getirmektedir (Öz, 2001: 101-106).

#### 2.2. Müziğin İnsan Psikolojisindeki Etkisi

Akkuş’a göre müziğin insan ruhunu olumlu yönde etkilediği ve tarihte antik dönemlere kadar sürdüğü görülmektedir. Fiziksel ve ruhsal tedavilerde müziğin önemli bir yeri vardır. Müziğin soyut bir sanat oluşu dinleyenler üzerinde farklı etkiler yaratmaktadır. Müziğin iyileştirici gücüne baktığımızda nefes alıp verme, kan basıncı ve kalp atışını etkilediği görülmektedir. Beden ısısı ve strese bağlı hormonlarda düzenleme yaptığı görülmüştür. Müziğin etkisinin seçilen çalgı çeşitlerine göre değiştiği görülmektedir. Melankolik olan bir bireyin trombon, trompet gibi enstrümanlar seçtiğinde durumunda artış sergileyeceğinden dolayı onun yerine rebab çalgısının daha uygun olacağı görülmektedir. Zihinsel açıdan uyarıcı bir ortam yaratması için Bach,

Handel, Vivaldi, Corelli gibi sanatçıların eserleri dinlenebilir. Depresyondan, şizofreniye, Alzheimer'dan, kansere müziğin ve çalgı çalmanın iyileştirici yönden olumlu faydalar sağladığı görülmüştür (Akkuş, 2007 :98-103) Bu çalışmalara benzer enstrüman çalmanın insan sağlığındaki yeri ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. İspanya'da yapılan bir çalışmada piyano çalmanın stresi azalttığına dair bulgular gözlemlenerek enstrüman çalmanın farklı bir yönden hayata etkisinin olumlu yönünü ele almaktadır. Yetişkin hayatında oldukça yıkıcı bir yer tutan stresin enstrüman çalımı ile azaltıldığını kanıtlayan bu çalışma araştırmanın sorularını oluşturmada etken olmuştur (Bugos, Kochar ve Maxfield, 2016: 611-624). Yener (2011)'e göre müziğin ruhi gelişimde büyük katkıları olduğu görülmektedir. Çocuklar ve yaşlılar için enstrüman çalmanın çok yararlı olduğu ile ilgili bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada müzik yapmanın etkisiyle beynin endorfin hormonu salgıladığı ve ağrı ve stresi azalttığı görülür. Çocuklarda özgüven duygusunu arttırdığı, zeka gelişimde faydalı olduğu yaşlılarda ise çaresizlik ve depresyon duygularını azalttığına dair tespitlere değinilmiştir (Yener, 2011: 119-124)

Yine müzik ve enstrüman çalmanın faydaları başka disiplinler altında da incelenmiştir. En geniş kapsamıyla psikiyatri dalında enstrüman çalmanın faydalarıyla alakalı birçok kaynak bulunmuştur. Özellikle müzik terapi konusunda yapılan çalışmalarda hastaların olumlu etki göstermesi gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır (Dursun vd., 2017: 77-83).

### **2.3. Enstrüman Çalmanın Dikkat Dağılıklığı ve Konsantrasyona Etkisi**

Yazıcı (2017)'ya göre insan beynine bakıldığında enstrüman çalan kişilerde farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir. Müzik biyolojisi ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Elde edilen verilerde enstrüman çalan kişilerin beyinde üst temporal korteks bölgenin çalıştığı hem de farklı bilişsel kalıpları birleştirdiği görülmüştür. Enstrüman çalımında ellerin kullanılmasında çok uzun, ara vermeden ve düzenli bir çalışma sergilemek gerektiği görülmektedir. Ellerin koordinasyonunun çok önemli olduğu ve karışık işlevleri aynı anda yaparken dikkat dağınıklığı ve konsantrasyona da olumlu etkileri olduğu gözlemlenmiştir (Yazıcı,2017:88-103)

### **2.4. Müziğin Sosyal Bütünleşmedeki Yeri**

Odabaşı (2006)'na göre müziğin bütünsel bakış açısı sosyal ve kültürel yapıdan oluşmaktadır. Sosyal yapının, en az iki kişiden olan küçük model ve toplum denilen büyük model yapısıyla birbiriyle olan uyumu ve sosyal ilişkiler kapsamında sistemin bir

bütünü olarak tarif edilmektedir. Sadece eğlence anlamında dinlenen müziğin aslında siyasi, dini ve diğer sanatlarla ilişkisi olduğu görülmektedir. Bu nedenle sosyal ve kültürel sistem kişileri yansıttığı için dinlenen müziğin incelenmesi de önemlidir. Müziğin kültürün bir yansıması ve toplumlarda dışa vuruş şekli olarak var olduğu görülmektedir. Bazı toplumlarda dini düşünceleri yansıtırken bazılarında oyun ve eğlence amacı ile bulunmuş ve insanları bir araya getiren bir yapı olmuştur. Müzik toplumsal özellik ve formları yansıttığı için melodik kıvrımlardan, kullanılan ritim çeşitlerine kadar büyük bir tarihi yansıtmaktadır. Sosyal hayatın birçok kısmını oluşturan müzik daha çok çocuk yaşlar için gelenekselleşmiş oyunlarda görülmektedir. Oyunlarda kullanılan müziğin insanları birleştirici bir etkisi yer almaktadır. İnsanların ortak birçok değeri paylaşmasında, milli kimlik bilinci oluşmasında, tarihi ve kültürel bütünlüşmeyi sağlamada müziğin önemi büyüktür (Odabaşı, 2016: 1-19)

Ziyagil (2021)'e göre bireylerin sosyokültürel bir yapı içerisinde olmasının bazı yolları bulunmaktadır. Bunlar dil yetisinin gelişimi, görsel sanat ve müzik gibi etkenleri içermektedir. Bu gelişimleri sağlamanın müzik açısından gerek amatör gerekse profesyonel olarak yapıldığından bahsetmektedir. Kişinin bireysel yetenekleri doğrultusunda kendini keşfederek çalgı çalma eğiliminde bulunması gerek toplum gerekse sosyokültürel statüde üst sırada yer almasını sağlamaktadır. Birincil sosyalleşme kavramının aile olduğundan bahsedilmiştir. Ailenin sanatsal faaliyetleri destekleyici yapısının sosyokültürel bağlamda önemli bir rol oynadığı gözlemlenmektedir. İkincil sosyalleşme yapısında televizyon, internet ve çevrenin etkili olduğuna değinilmiştir. İnsanların sosyalleşme aracı olarak kullandığı ve kendi ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda çalgı çalma, müzik dinleme gibi faaliyetleri paylaştığı ve bunlardan etkilendiği gözlemlenir. Bu tarz çalışmaları yine dernek veya kurs yerlerinde sosyal ortamlarda devam ettiğinden bahsedilmiştir. Çalgı çalmanın ve müzikle ilgili sosyal etkileşimlerde bulunmanın kültürel aktarımlarda önemli bir yeri olduğuna değinilmiştir (Ziyagil,2001: 261).

## **2.5. Müziğin Kişisel Gelişime Katkısı**

Müzik eğitiminin içeriğinde işitme, müziğin temel bilgi boyutları, ses ve çalgı eğitiminin yer aldığı görülmektedir (Tokatlı ve Mustul, 2020). Yetişkin kişilerin farklı meslek dallarında olsalar bile son yıllarda kişisel gelişimlerine katkı sağlaması için enstrüman eğitimi aldıkları görülmektedir. Amatör olarak piyano çalan kişilerin kişisel gelişimine katkısı ile ilgili yapılan bir araştırmada bireyin ince motor koordinasyonunu

geliştirdiği, okuryazarlık ve aritmetik beceride katkı sağladığı görülmüştür. Bununla birlikte çalgı çalmanın yanında zihin, vücut, nota okuma ve müziksel terim bilgisinin gelişimi ile birlikte kişisel gelişimine faydalı olduğu görülür (Ünlü, 2023:191 - 205).

## **2.6. İş Yaşamında Müziğin ve Çalgı Çalmanın Etkisi**

Korkmaz'a göre müzik dinlemek veya bir müzik aleti çalmanın bireylerde iş yaşamında psikolojik olarak olumlu etkileri olduğuna yer verilmiştir. Müzik dinlemenin iş performansında başarı göstermeye yardımcı bir araç olduğundan bahsedilir. Müziğin olumlu duyguları ön plana çıkartarak yaratıcılığı arttırdığı, görevde uyarılma durumunu pozitif yönde etkileyerek iş performansını yükselttiği kanıtlanmıştır. Sürekli üretkenlik ve yaratıcılık gerektiren bilgisayar bilgi sistem yazılımcılarında yapılan bir deneyde müzik dinlemenin veya enstrüman çalıyor olmasının yaratıcılık ve üretkenlik boyutlarında pozitif yönde etkilediği görülmektedir. Yazılımcıların iş esnasında müzik dinliyor oluşu onları daha uyanık ve kısa zamanda kaliteli iş çıkartarak performanslarını tamamladıkları gözlemlenmiştir. Müziğin farklı meslek dallarında olsalar da iş yaşamında kaliteli ürünler çıkartmak amacıyla desteklediği görülmektedir (Korkmaz, 2012 :5).

## **2.7. Amatör Müzik Eğitimi ve Motivasyon**

Bilen' göre (2020) Özengen yani amatör müzik eğitimi, kişilerin kendi istek ve yetenekleri doğrultusunda dernek, özel müzik kursu veya halk eğitim merkezlerinde eğitim aldıkları yerler olarak görülmektedir. Enstrüman çalmak veya koroda korist olarak yer almak, kişilerin kendi istekleri doğrultusunda bir motivasyon eşliğinde yapılan hobidir. Müzikle amatör olarak ilgilenen bireylerde sosyal hayatlarının geliştiği gözlemlenmektedir. Amatör müzik eğitiminde kullanılan yaylı çalgılara örnek olarak keman, viyola ve çello gösterilmektedir. Mızraplı çalgılarda bağlama, gitar gibi enstrümanlar yer almıştır. Üflemeleri çalgılarda yan flüt yerini almaktadır. Günay ve Uçan'a göre "Çalgı öğretimi yoluyla bireyler ve toplumların devinışsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da yeni davranışlar kazandırma sürecidir" (Günay ve Uçan, 1980'den akt. Bilen, 2020: 15).

Uslu'ya göre çalgı eğitimi bireyin gelişmesi konusunda eğitici, öğretici, geliştirici ve sosyokültürel bilinç sağlayarak becerilerin artmasında yardımcı bir yönü bulunduğu görülür (Uslu,1998'den akt. Bilen, 2020: 16).

Urhan'a göre motivasyon kavramı, psikoloji ile ilgilenen araştırmacıların makalelerinde görülür. Bu kavram 1880'li yıllarda ortaya atılmış olup ABD ve İngiltere'deki araştırmacılar tarafından gözlemlenir. Mc Dougall ve Freud'un ilham kaynağı olmasıyla iş tatminini arttırmak için araştırmaya girdikleri görülür. Yöneticilerde çalışanlarına karşı iyi çalışmayı ve içlerindeki itici gücü motivasyonu ortaya çıkartma hareketine girdikleri görülmektedir (Urhan, 2018'den akt.Bilen, 2020: 18).

Bu çalışmada literatür bilgilerine de dayanılarak farklı meslek dallarından bireylerin amatör olarak çalgı çalmalarının hayatlarına etkisi üzerine sorular oluşturulmuştur. 12 katılımcıya demografik bilgiler yöntem kısmında tablolar şeklinde açıklanmış olup konu ile ilgili 18 soru bulgular ve sonuçlar kısmında değinilmiştir.

## 3. BÖLÜM

### YÖNTEM

Çalışmanın bu aşamasında; araştırma modeli, katılımcıların demografik özellikleri ve verilerin toplama süreci hakkındaki bilgilere ve açıklamalara yer verilmiştir.

#### 3.1. Araştırma Modeli

Amatör olarak enstrüman çalan bireylerin bu hobilerinin onların hayatlarına etkisini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; araştırmacılara, sosyal veya kültürel fenomenlerin karmaşıklığını anlama ve açıklama imkanı sunar. Bu fenomenler genellikle nicel verilerle tam olarak ölçülemez veya sayısal formüllerle ifade edilemez. Örneğin, bir toplumun kültürel değerlerini veya bir organizasyondaki çalışanların motivasyonunu anlamak, nicel verilerle ölçülemeyen karmaşık konseptlerdir. Nitel araştırma, bu tür soyut kavramları inceleyerek daha derinlemesine bir anlayış elde etmemize yardımcı olur ve bu da daha etkili çözümler geliştirmemize olanak tanır (Kuş, 2007: 15-17). Nitel araştırma, bilimsel araştırma sürecinde birçok avantaj sunar. Bu yöntem, derinlemesine anlayış ve zengin iç görüşler sağlayarak bilgi alanlarını genişletir. Ayrıca, karmaşık sosyal olguları anlamada ve altında yatan nedenleri keşfetmede son derece etkilidir. Nitel araştırmanın öznel ve detaylı yaklaşımı, araştırmacıların katılımcıların deneyimlerini daha iyi anlamasına olanak tanır. Araştırmacılar, bu yöntemle bireylerin duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini daha iyi anlayabilir ve böylece daha kapsamlı bir perspektif sunabilirler. Bu da araştırmaların daha etkili ve gerçekçi sonuçlar elde etmesini sağlar (Tekindal ve Arsu, 2020: 156).

Bu çalışmada kullanılan nitel araştırma yönteminde, değişken yapıya sahip olan insanların duygu, düşünce ve davranışlarını öne koyarak buna göre de anlamlı bir sonuç çıkartmak planlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile çalışmaya katılan kişilerden sorulan sorulara serbestçe ve kısıtlamaya maruz kalmadan cevap vermeleri ve bu cevaplar neticesinde ulaşılabilecek sonuçlardan anlamlı ve olumlu bir sonuç alınması planlanmıştır.

#### 3.2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu bölümden araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslekleri ve yaşadıkları enstrümanlara ilişkin demografik bilgilere yer verilecektir.

### 3.2.1. Katılımcıların Genel Özellikleri

Çalışmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri toplu halde tabloda (Tablo 1) detaylı olarak gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Genel Özellikleri

KATILIMCI	CİNSİYET	YAŞ	EĞİTİM	MESLEK	ENSTRÜMAN
1	Kadın	32	Lisans	Sınıf Öğretmeni	Keman
2	Kadın	50	Yüksek lisans	Resim Öğretmeni	bağlama
3	Kadın	37	Yüksek lisan	İnşaat Mühendisi	Keman
4	Kadın	35	Yüksek lisans	Endüstri mühendisi	Keman
5	Kadın	43	İlk Okul	Aşçı	Keman
6	Kadın	36	Lisans	Sosyal güvenlik denetmeni	Keman
7	Erkek	25	Lisans	Askeri personel	Keman
8	Erkek	30	Yüksek lisans	Bilişim ve Teknoloji Öğretmeni	Gitar (Elektro ve klasik)
9	Erkek	65	Lise	Emekli memur	bağlama
10	Erkek	55	Lisans	Emekli askeri personel (astsubay)	Klasik gitar
11	Erkek	40	Lisans	Fizik Öğretmeni	Yan flüt
12	Erkek	32	Doktora	Memur	keman

### 3.2.2. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Katılımcıların cinsiyet dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur. Araştırma da öncelikle cinsiyet eşitliğine yer verilmiş olup, toplamda 12 olan katılımcılar özellikle 6 erkek – 6 kadın olarak seçilmiştir. Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların %50si kadınlardan, %50 si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Erkek	6	50
Kadın	6	50

### 3.2.3. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Katılımcıların kadın yaş dağılımı tablo 3’te, erkek yaş dağılımı tablo 4’te sunulmuştur. Araştırmada katılımcılar 18 yaşından büyük olmakla beraber kadın katılımcıların en küçüğü 32 yaşında, en büyüğü ise 50 yaşındadır. Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 41’dir. Çalışmaya katılan erkekler de aynı şekilde farklı yaş gruplarından gelmektedir. Buna göre çalışmaya katılan yaşça en küçük erkek 25 yaşındayken, yaşça en büyük erkek 65 yaşındadır. Erkeklerin yaş ortalaması ise 45’dir.

Tablo 3: Kadın Katılımcıların Yaş Dağılımı

Sayı	Kadın Yaş
1	32
2	35
3	36
4	37
5	43
6	50

Tablo 4: Erkek Katılımcıların Yaş Dağılımı

Sayı	Erkek Yaş
1	25
2	30
3	32
4	40
5	55
6	65

### 3.2.4. Katılımcıların Eğitim Seviyesi

Katılımcıların eğitim düzeyi ile ilgili bilgiler tablo 5 'te sunulmuştur. Araştırmada birçok eğitim düzeyine sahip katılımcı bulunmaktadır. 12 katılımcıdan 1 kişi ilk okul olmak üzere; 1 tanesi lise mezunu, 5 tanesi lisans mezunu, 4 tanesi yüksek lisans mezunu ve 1 tanesi de doktora mezunudur.

Tablo 5: Katılımcıların Eğitim Seviyesi

Eğitim Düzeyi	İlk okul	Lise	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Kadın	1		2	3	
Erkek		1	3	1	1

### 3.2.5. Katılımcıların Meslek Dağılımı

Katılımcıların meslek dağılımı tablo 6'da sunulmuştur. Araştırmada 6 kadın katılımcının meslek dağılımı; 1 tanesi sınıf öğretmeni, 1 tanesi resim öğretmeni, 1 tanesi inşaat mühendisi, 1 tanesi aşçı, 1 tanesi endüstri mühendisi, 1 tanesi ise sosyal güvenlik denetmenidir. Geriye kalan 6 erkek katılımcıdan ise; 1 tanesi askeri personel, 1 tanesi bilişim teknoloji öğretmeni, 1 tanesi emekli astsubay, 1 tanesi fizik öğretmeni, 1 tanesi emekli memur, 1 tanesi ise aktif memur olarak çalışma hayatına devam etmektedir.

Tablo 6: Katılımcıların Meslek Dağılımı

KATILIMCI	CİNSİYET	MESLEK
1	Kadın	Sınıf Öğretmeni
2	Kadın	Resim Öğretmeni
3	Kadın	İnşaat Mühendisi
4	Kadın	Endüstri mühendisi
5	Kadın	Aşçı
6	Kadın	Sosyal güvenlik denetmeni
7	Erkek	Askeri personel
8	Erkek	Bilişim ve Teknoloji Öğretmeni
9	Erkek	Emekli memur
10	Erkek	Emekli askeri personel (astsubay)
11	Erkek	Fizik Öğretmeni
12	Erkek	Memur

### 3.2.6. Katılımcıların Enstrüman Seçimi

Katılımcıların enstrüman seçimleri Tablo 7’de sunulmuştur. Bu araştırmada 12 katılımcıdan; 11’i telli çalgı çalarken, bu telli çalgıların; 7 tanesi keman, 2 tanesi bağlama, 2 tanesi gitar, 1 katılımcı yan flüt gibi üflemeli çalgı çalmaktadır.

Katılımcıların amatör olarak çaldıkları enstrümanların da çeşitli enstrümandan seçilmesi ile müzik aletlerinin de etkisi gözlemlenebilecektir.

Tablo 7: Katılımcıların Enstrüman Seçimi

KATILIMCI	CİNSİYET	ENSTRÜMAN
1	Kadın	Keman
2	Kadın	Bağlama
3	Kadın	Keman
4	Kadın	Keman
5	Kadın	Keman
6	Kadın	Keman
7	Erkek	Keman
8	Erkek	Gitar (Elektro ve klasik)
9	Erkek	Bağlama
10	Erkek	Klasik gitar
11	Erkek	Yan flüt
12	Erkek	Keman

### 3.3. Veri Toplama Süreci

Veriler, nitel araştırma yönteminin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile katılımcılara birebir soru-cevap etkinliği ile alınmış olup katılımcıların 9’u ile yüz yüze 3’i ile online (zoom üzerinden) görülmüştür. Yüz yüze yapılan görüşmeler sanat atölyesinde gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze ve online görüşmelerin hepsi izin alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. 5 demografik soru 18 ilgili araştırma sorularından oluşan toplam 23 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Görüşmeler en uzun 25 en kısa 15 dk kadar sürmüş olup sorulardan önce katılımcılardan herhangi bir ön bilgi ya da özel hayatlarına dair detay alınmamıştır. Her katılımcının sorulara verdiği açık uçlu röportaj cevapları, bulgular kısmına eklenecek olup, bu cevapların olumlu veya olumsuz olması ile anlamlı bir sonuç çıkartılması hedeflenmektedir.

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile 25-65 yaş aralığında çeşitli sosyoekonomik gruplardan gelen, çeşitli yaş ve meslek gruplarından, çeşitli dünya görüşüne sahip ve birbirleri ile ortak alan yahut ortak hayat paylaşmayan gönüllü katılımcılardan oluşmaktadır.

Araştırmada katılımcılara aşağıda yer alan sorular yöneltilmiştir:

- 1- *Neden bu enstrümanı seçtiğiniz*
- 2- *Enstrüman seçme konusunda sizi etkileyen kişiler var mıydı?*
- 3- *Amatör olarak enstrüman çalmaya ne kadar süredir devam ediyorsunuz?*
- 4- *Enstrüman çalmanın size faydaları hayatınızda yarattığı değişiklik nelerdir?*
- 5- *Amatör olarak enstrüman çalma sürecinizde enstrümanın size psikolojik olarak faydaları nelerdir?*
- 6- *Bir enstrüman çalmaya başladıktan sonra sosyal aktivitelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?*
- 7- *Amatör olarak çaldığınız enstrümanın sizin için anlamı nedir?*
- 8- *Enstrüman alma genel kltrnzde nasıl bir etki sağlıyor?*
- 9- *Müzikle ilgili deneyimleriniz diğer insanlara nasıl bir ilham kaynağı olabilir?*
- 10- *Enstrüman alma deneyiminizin arkadaş ilişkilerinize etkisi nedir?*
- 11- *Enstrüman çalmak sizde disiplin ve düzen oluşturma konusunda nasıl bir etki yaratıyor?*
- 12- *Enstrüman alma konusunda yakın çevrenizden olumsuz eleştiri aldınız mı? Nelerdir?*
- 13- *Enstrüman alma konusunda yakın çevrenizden olumlu eleştiri aldınız mı? Nelerdir?*
- 14- *Ailenizde enstrüman çalan var mı?*
- 15- *Ailenizde enstrüman çalan varsa size ne gibi katkıları olduğunu söyleyebilir misiniz?*
- 16- *Amatör olarak çaldığınız enstrümanı topluluk önünde aldınız mı?*
- 17- *Topluluk önünde enstrüman çalmak size ne hissettirdi?*
- 18- *Enstrüman çalmaya başladıktan sonra izlediğiniz gösterilerde bakış aınızda ne gibi değişiklikler oldu?* soruları sorulmuş olup, bu soruların cevaplarına göre araştırma sonucu için gerekli olan cevap envanteri ortaya çıkartılmıştır.

## 4. BÖLÜM

### BULGULAR

Bu bölümde amatör olarak enstrüman çalan bireylerin bu hobilerinin onların hayatlarına etkisini incelemeyi araştırmak amacıyla farklı meslek dallarından 12 kişi ile yapılan görüşmeler sunulmuştur. Katılımcılara 18 adet açık uçlu soru yönlendirilmiş; bu sorulara verilen yanıtlarla hobi amaçlı çaldıkları enstrümanların hayatlarına etkisi üzerine incelemeler yapılmıştır.

Aşağıda katılımcılara yöneltilmiş olan açık uçlu sorulara yer verilmiş olup yanıtlar başlıklar halinde gruplandırılmıştır. Böylece katılımcıların duygu ve düşüncelerine yer verilerek amatör olarak enstrüman çalmanın kendi hayatlarına kattığı psikolojik ve sosyal etki anlaşılmaya çalışılmıştır.

#### 4.1. Katılımcıların Enstrüman Seçme Nedenleri

Katılımcılara sorulan “neden bu enstrümanı seçtiniz” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** *”Kemanın tınısı ses tonu çok hoşuma gidiyordu. Küçüklüğümde beri çalmak istiyordum. Hayalimi gerçekleştirdim.”*

**Katılımcı 2:** *“Küçüklüğümde beri babam dedelerim bağlama çalarlardı. Sesinin tınısı ailemin çalıyor olması seçme nedenim ”*

**Katılımcı 3:** *”Keman üzerine çok bilgim yoktu. Bir gün müzikale gittiğimde orada bir kadın çok güzel keman çalıyordu ve çok etkilendim bende çalmak istedim.”*

**Katılımcı 4:** *“Keman küçüklüğümde beri istediğim sesinin tınısını çok beğendiğim bir enstrümandı. Başlamak istedim.”*

**Katılımcı 5:** *“Keman çok ayrı bir enstrüman sesinin güzelliği daha romantik geliyor bana. Birde eşim keman çalmamı çok istedi. Bu nedenle seçtim.”*

**Katılımcı 6:** *“Kemanı seçmemde internetten izlediğim videolar oldu. Dinlediğim şarkıların içerisinde geçmesi sesi beni çok etkiledi”*

**Katılımcı 7:** ”Kemanı seçmemde insanın ruhunu okşayan en güzel enstrümanlardan biri bence zor ve güzel olması beni etkiledi.”

**Katılımcı 8:** “Gitarı seçmemde lise yıllarında rock ve metal ağırlıklı müzikler dinliyordum. Dinlediğim sanatçıların kullandıkları enstrümanlar ağırlıklı olarak gitar olduğu için bende ilgi duydum gitar kursuna gitmeye başladım.

**Katılımcı 9:** ”Çocukken babam bağlama çalardı ama eğitim filan almamıştır yani kulaktan çalardı. O zamandan beri dinlemesini çok severim kulağım olduğunu söylerler ama başlamak nasip olmamıştı. Belli bir yaşa gelince de insan cesaret edemiyor. Bu yaştan sonra olmaz diyordum. Geçen yaz kızım bağlama hediye almış o beni cesaretlendirdi açıkçası. Hem kızım hem de beni eskilere götürmesi etkili oldu”

**Katılımcı 10:** “Gençlik yıllarımda dinlediğim pop ve Anadolu rock sanatçılarını sevmem ve icra ediş şekillerini çok beğeniyor olmam klasik gitara başlamamda vesile oldu. 25 li yaşlarım da klasik gitar konusunda eğitim almaya başladım. İyi ki o zamanlar başlamışım.”

**Katılımcı 11:** “Sesimi rahatlattığı için ve müziğin ritmini yan flütle daha iyi yansıttığını düşündüğüm için bu çalgıyı seçtim. Açıkçası yan flüt sesinin tınısı bakımından beğendiğim bir çalgı olduğu için seçtim.”

**Katılımcı12:** “Aslında ablam yıllardır piyano çalıyor önceleri aklımda yoktu dinleyici olmuştum. Bu arada genellikle ablamla birlikte ve arkadaş ortamıyla opera, tiyatro ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası gibi yerleri izlemeye giden biriyim. Pandemi dönemi izlediğim enstrüman videoları ve arkadaşlarım aslında etkili oldu diyebilirim. Kendimi hem alanım dışında geliştirmek hem de hobi edinmek açısından kemanı seçtim.”

Katılımcıların enstrüman seçme nedenlerine bakıldığında 1,2,4,5,7 numaralı katılımcılar kemanın, 2 numaralı katılımcı bağlamanın ve 11 numaralı katılımcı yan flütün tınısını sevdiği ve etkilendiğini belirtmiştir. Katılımcı 2 ve 9 bağlama çalgısını çalmakla birlikte eskiden babalarının çaldığından bahsetmiş aile kökeninde bağlama çalan birinin onları etkilediği görülmektedir. Katılımcı 8 ve 10’un gitar çalgısını seçmelerinde dinledikleri sanatçıların pop ve rock müzik ağırlıklı olması ve dinledikleri sanatçıların icralarından etkilendikleri görülmektedir. Katılımcılardan 6 ve 12 internet ortamında izlemiş oldukları enstrüman videolarından etkilendiğini, katılımcı 3 gitmiş olduğu bir müzikalde ki keman gösterinden etkilendiğini belirtmiştir.

## 4.2. Katılımcıları Enstrüman Seçme Konusunda Etkileyen Kişiler

Katılımcılara sorulan “*Enstrüman seçme konusunda sizi etkileyen kişiler var mıydı?*” Sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Kendim seçtim, etkileyen birisi olmadı.*”

**Katılımcı 2:** “*Bağlama seçiminde babam etkili oldu. Küçüklüğümden beri babam, dedelerim onlar hep bağlama çaldılar. O nedenle babam bağlama çalmamı tavsiye etti.*”

**Katılımcı 3:** “*Anlattığım gibi gittiğim müzikaldeki keman çalan kadından etkilendim*”

**Katılımcı 4:** “*Kendim seçtim aslında birde Farid Farjad çok seviyorum dinlerim. O etkili oldu.*”

**Katılımcı 5:** “*Eşim kemani çok sever. Hatta oturup muhabbet ederken sürekli keman dinleriz. Bende ona keman çalmak istedim.*”

**Katılımcı 6:** “*İnternet ortamında dinlediğim eski şarkılar ve bu şarkıların kemanla çalımı beni etkiledi.*”

**Katılımcı 7:** “*Etkileyen kişiler olmadı ama youtube da filan keman videolarına denk geliyordum hoşuma gidiyordu.*”

**Katılımcı 8:** “*Sevdiğim sanatçılar diyebiliriz. Lise yıllarında dinlediğim Cem Karaca, Şebnem Ferah, Kıraç, Kurban bu sanatçılar gitarı seçmemde beni etkilemiştir.*”

**Katılımcı 9:** “*Küçüklüğümde babamın bağlama çalıyor olması beni etkilemiştir. Beni eskilere götürür. Kızım'ın da bu konuda beni cesaretlendirmiş olması tabi*”

**Katılımcı 10:** “*Gençlik yıllarında Barış Manço, İlhan İrem, Edip Akbayram, Sezen Aksu şarkılarını dinleyip etkilendiğim sanatçılardır. Gitarı seçmemde sevdiğim sanatçılar ve icraları var.*”

**Katılımcı 11:** “*Kendim seçtim. Sesinin büyüünden etkilendim.*”

**Katılımcı 12:** “*Pandemi döneminde izlediğim enstrüman videolarını çok beğenmiştim. Birde arkadaş çevrem diyebilirim kemani seçmemde etkili oldu.*”

Katılımcıların enstrüman seçme konusunda etkileyen kişilere bakıldığında 9 ve 2 numaralı katılımcının aile büyüklerinin etkisiyle bağlama çalgısını seçtikleri görülmektedir. 8 ve 10 numaralı katılımcıların gitar çalgısını seçmesinde, 4 numaralı katılımcının da keman çalgısını seçmesinde sevdiği sanatçılardan etkilenmesi sonucu başladıkları görülmektedir. 6, 7 ve 12 numaralı katılımcılar internet aracılığı ile izledikleri enstrüman videolarından etkilediklerini belirtmişlerdir. 12 numaralı katılımcı arkadaş çevresinin, 9 numaralı katılımcı kızının ve 5 numaralı katılımcı da eşinin enstrüman seçimlerinde etkili olduğu görülmektedir. 1 ve 11 numaralı katılımcı enstrüman seçiminde kimseden etkilenmediklerini 11 numaralı katılımcı sesinin büyüğünden etkilendiğini belirtmiştir. 3 numaralı katılımcının keman seçiminde gitmiş olduğu bir müzikaldeki keman gösterisinden etkilendiği görülmektedir.

#### **4.3. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Ne Kadar Süredir Devam Ettikleri**

Katılımcılara sorulan “*Amatör olarak enstrüman çalmaya ne kadar süredir devam ediyorsunuz?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Ben ilk 2010’da üniversite yıllarımda başlamıştım. 2-3 sene kadar çaldım. Sonra 10 yıl kadar ara verdim. Şu anda tekrar başladım 10 aydır çalıyorum.*”

**Katılımcı 2:** “*Üniversiteye başlamadan önce kursa başlamıştım. 2 yıl kadar gittim. Sonra hayat koşturması, sınavlar derken o dönem ara verdim. Şimdi amatör olarak tekrar kurs alıyorum 1 yıl oldu.*”

**Katılımcı 3:** “*Keman çalmaya başlamam 2 sene olacak*”

**Katılımcı 4:** “*2019 yılında aslında başladım o dönem 3 ay kadar gittim. Devamında pandeminin olması ile bırakmak durumunda kalmıştım. Şu anda 1,5 yıldır devam ediyorum*”.

**Katılımcı 5:** “*5 aydır devam ediyorum.*”

**Katılımcı 6:** “*2020’den beri devam ediyorum 4 yıl olacak.*”

**Katılımcı 7:** “*1 yıldır devam ediyorum. 2023 mart ayında başlamıştım.*”

**Katılımcı 8:** “*Gitarla 10 yıldır amatör olarak ilgileniyorum. Yoğunluklu olarak lise ve üniversite arasında 3-4 yıl kadar ders aldım sonrasında ara arada olsa çalışmalarını egzersizleri bırakmadım hala severek devam ediyorum.*”

**Katılımcı 9:** “Bağlamaya başlayalı 9 ay oldu daha çok yeniyim “

**Katılımcı 10:** “Gitara 25 yaşında başladım. 3-4 yıl kadar eğitim aldıktan sonra notaları kendim okuyup çıkartabiliyordum. Bu şekilde 30 yıldır amatör olarak çalıyorum.”

**Katılımcı 11:** “Yaklaşık 15 yıldır amatör olarak yan flüt çalmaya devam ediyorum.”

**Katılımcı 12:** “Ben keman derslerini 1,5 yıldır alıyorum.”

Katılımcıların enstrüman çalmaya ne kadar süredir devam ettiklerine bakıldığında her bir katılımcının seçtikleri enstrüman alanında kısa süreli de olsa eğitim aldıkları görülmektedir. 8 ve 10 numaralı gitar kullanan ve 11 numaralı yan flüt kullanan katılımcının 10 yılı geçkin süredir amatör enstrüman çaldıkları görülmektedir. 8 ve 10 numaralı katılımcı 3-4 yıl kadar alanında uzman kişilerden eğitim aldığını belirtmiştir. Burada özellikle uzun dönem eğitim almış kişilerin araya zaman girmiş olmasına rağmen hobilerine devam ettiği görülmektedir. 5 numaralı katılımcı 5 ay kursa giderek keman alanında en az ders alan kişidir. 7 numaralı katılımcı keman alanında 1 yıldır, 4 ve 12 numaralı katılımcı keman alanında 1,5 yıl, 3 numaralı katılımcı keman alanında 2 yıl, 1,2 ve 6 numaralı katılımcılar keman alanında 4 yıl eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

#### **4.4. Katılımcıların Enstrüman Çalmasının Hayatlarına Fayda ve Etkisi**

Katılımcılara sorulan “Enstrüman çalmanın size faydaları hayatınızda yarattığı değişiklik nelerdir? Sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “Öncelikle meslek açısından faydalı oldu. Öğrencilerime keman çalabiliyorum. Müzik derslerini daha verimli geçirebiliyorum. Kendime daha disiplin kattı gibi hissediyorum. Kursu gelmem hafta boyunca çalışmam gibi ayrıca zihnimi daha aktif çalıştırdığını hissediyorum. Özellikle üniversitede okuduğum zamanlar çaldığımda zihnimi daha açtığını hissediyordum. Sosyal hayatta da ortamda müzik veya keman hakkında konuşulduğunda onların yanında konuşmam değişti. Sosyal ortamım değişmedi yine aynı kişiler ama bakış açım değişti.”

**Katılımcı 2:** “Bakış açımı değiştiriyor. Onun dışında müzik kulağımı geliştiriyor. Tabii ki hobi olarak yapmama rağmen başarmış olma gururu ve mutlulukta veriyor. Kendimi özel hissediyorum.”

**Katılımcı 3:** “Strese girdiğimde veya iş sürecinde yaşadığım kaygılar oluyor bazen bu durumda kemanı çaldığım zaman veya ona vakit ayırdığım zaman sadece notaları çalmaya odaklandığım için kafamı boşaltmamda çok yardımcı oluyor. Ayrıca keman çantasını taşımamın da ayrı bir havası var. İnsanlar dönüp bakıyorlar soruyorlar. Bu durum beni mutlu ediyor.”

**Katılımcı 4:** “Hayata karşı bakış açınız değişiyor. Daha özgüvenli oluyorsunuz. Başka konularda motivasyonum düştüğü zaman enstrüman çalmak beni rahatlatıyor. Amatör olarak çalışıyor olmakta bana böyle hissettiriyor olabilir. Çünkü iş olarak yapıyor olsaydım böyle hissetmeye bilirdim. Biraz mükemmeliyetçi birisiyim. Hobi olarak çalışıyor olmak beni mutlu ediyor.”

**Katılımcı 5:** “Nasıl desem ilk başlarda zorlandım. Bıraksam mı bırakmasam mı diye çok düşündüm. Ama şu an çok istekli bir şekilde derslere gidiyorum. Kemanla ilgili tekrarlarımı yapıyorum. Vakit ayırıyorum. Ruhumun dinlendiği hissediyorum. Beni bulunduğu ortamdan uzaklaştırıyor. Arkadaşım oldu öyle diyebilirim.”

**Katılımcı 6:** “Kendimi iyi hissetmemi sağladı. Eşe dosta bir şeyler çalmak beni mutlu ediyor. Enstrümanla ilgilenen insanlarla muhabbet etmekten çok keyif almaya başladım. Alanım olmasa da farklı bir dal hakkında bilgi sahibi olmak insanlar tanımak bence çok keyifli.”

**Katılımcı 7:** “Açıkçası mutlu edici bir tarafı var. Nasıl desem insan kendisini bir şeylerle uğraşırken daha mutlu hissediyor. Kendimi kemana yöneltip bu alanda geliştirmek olmak motive edici bir kaynak oluyor.”

**Katılımcı 8:** “Sosyal anlamda avantajları olabiliyor. Ders almaya gittim de kurs ortamında da bir çevren oluşuyor. Öğretmen olduğum için sosyal etkinliklerde bir şey olduğunda fikir beyan etmene imkan sağlıyor. Çünkü müzik termonolojisine de hakim olduğum için iletişim kurmama kolaylık sağlıyor.”

**Katılımcı 9:** “Mutlu olmamı sağladı. Yani başarmak bir notayı okuyarak çalabilmek sevdiğin türküleri icra ediyor olmak mutluluk veriyor. Bazen evde veya arkadaş ortamında çaldığımda beğendiklerinde mutlu oluyorum. Geç başladım ama iyi ki cesaret etmişim diyorum. Sonuçta her işte olduğu gibi emek veriyorsun.”

**Katılımcı 10:** “Sevdiğim melodileri kendi sesimden, kendi enstrümanımla çalmak, bunu başarmış olmak çok güzel bir şey. Her yeni parçada ayrı bir heyecan duyuyorum.

*Aile arkadaş tarafından beğenilme olsun çok büyük özgüven veriyor bana. Bir enstrüman, bir kalem, bir fırçanın dostluğu hiçbir şeye benzemez, hiç yalnızlık çekmezsiniz, her anınız dolu geçer, sıkılmaya vaktiniz olmaz.”*

**Katılımcı 11:** *“Stres atmak için başka bir yõteme ihtiyaç duymadım. Kendimi ifade etmek istediğim anlarda ona sığınabiliyorum. Sosyal çevrede de istenilen ve bulunması tercih edilen kişi olduğumu bilmek beni psikolojik olarak rahatlatıyor.”*

**Katılımcı 12:** *“Sanatla ilgilenen arkadaş çevrem vardı zaten ama daha gelişmesine fayda sağladı. Gerçekten zevk alıyorum. Kafamı dağıtmak adına birde herhangi bir yaptırım sınav vs yok yani bu durum beni rahatlatıyor. Stres atmamda kafamın boşalmasında baya etkili oldu.”*

Katılımcıların enstrüman çalmasını hayatlarına fayda ve etkisine bakıldığında genel olarak enstrüman çalmaktan çok zevk aldıkları görülmektedir. Araştırmada 3, 4, 11 ve 12 numaralı katılımcılar motivasyon düşüklüğü veya stresli zamanlarında enstrüman çalmanın insan beyninde oluşan olumsuz düşünceleri yok ettiğini ve kafalarının dağılmasında yardımcı olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan 3, 6, 9, 10, 11 sosyal çevresinde enstrüman çaldığı zaman olumlu geri dönütlerden çok mutlu olduğunu motive olduğunu belirtmiştir. 1 ve 8 numaralı katılımcı öğretmen olduklarını belirterek enstrüman çalmanın hobi haricinde mesleklerine de faydalı olduğundan bahsetmiştir. 2 ve 4 numaralı katılımcı enstrüman çalmanın hayata karşı bakış açısında değişiklikler meydana getirdiğini belirtmiştir.

#### **4.5. Katılımcıların Enstrüman Çalmasının Psikolojik Etkisi**

Katılımcılara sorulan *“Amatör olarak enstrüman çalma sürecinizde enstrümanın size psikolojik olarak faydaları nelerdir?”* sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** *“Kendime vakit ayırmayı seven bir insanım o nedenle kemanla ilgilendiğim zamanlarda kendimi mutlu hissediyorum. Hobi olarak çalıyor olsam da zamanımı kaliteli kullandığımı düşünüyorum buda motivasyonumu arttırıyor. Bir şarkıyı çıkartabilmek başardım hissi egomu tatmin ediyor”*

**Katılımcı 2:** *“Bağlama ile ilgilendiğim zamanlarda kendimi çok mutlu hissediyorum. Özellikle moralim bozursa bir duruma takılmışsam onunla ilgilendiğimde kafamın dağılmasını sağlıyor. Rahatlama deşarj olduğumu hissediyorum.”*

**Katılımcı 3:** “Keman çalarken kafam boşalıyor açıkçası. Sinirden stresten uzaklaştırıyor. Sadece o anda nota, tempo ve sesle ilgilendiğim için gerginsem kafamın dağılmasını sağlıyor. Birde bir şey başarıyor olabilmek çok güzel bir duygu daha iyi hissetmeme neden oluyor.”

**Katılımcı 4:** “Ben biraz anksiyetesi olan bir insanım. O nedenle normal hayatta da stresimi azaltan bir etkisi oluyor. Bana iyi geliyor.”

**Katılımcı 5:** “Enstrüman almak benim beynimi çok rahatlatıyor. Düşünmüyorum sadece kemana odaklanıyorum. Normalde bir konuyu kafama çok takan bir insanım. Sürekli düşünmek beni çok yoruyor ama keman çalarken öyle olmuyor. Atölyeye gelmek farklı bir ortamda olmakta benim hoşuma gidiyor.”

**Katılımcı 6:** “İşten eve geldiğim zaman özellikle o gün stresli bir günse elime kemani aldığım zaman rahatlıyorum. Farklı bir dal ile ilgilenmek kafamın dağılmasına iyi geliyor.”

**Katılımcı 7:** “İşim haricinde farklı bir işle uğraşmak ve kendimi azimli görmek beni mutlu ediyor. Dopamin seviyemi de yükseltiyor diyebiliriz. Bana haz veriyor. Diğer yaptığım işlerde de kendime olan güvenimle onu yapıyorsam bu neden olmasın diyorum mesela.”

**Katılımcı 8:** “Bazen insanın kendi kendini dinleme ihtiyacı olur ya işte elinin altında bir enstrüman olduğunda biraz almak onunla ilgilenmek rahatlamamı sağlıyor. Bana çok iyi geliyor. Stresi dağıtma etkisi var diyebiliriz.”

**Katılımcı 9:** “Kendime ayırdığım zamanı çok seviyorum. Bu diğer yaptığım hobiler içinde geçerli ama bağlamayı ayrı sevdiğim için bana mutluluk veriyor. Sadece onunla ilgilenmek eski şarkıları çalmaya çalışmak beni anılara da götürüyor. İyi geliyor.”

**Katılımcı 10:** “Benim için gitar en güvenilir dost. Rahatlatıyor ve huzur veriyor. İçinizdekileri anlatmaya yarayan en güzel yardımcı. Duygularımın tercümanı oldu çoğu zaman. Çalarken nasıl hissediyorsam gitarda onu yansıtabildiğimi fark ettim. Bu durum beni mutlu ediyor.”

**Katılımcı 11:** “Çok gergin olduğum zamanlarda enstrümanı kullanarak rahatlayabiliyorsun. Sorunlarını çözme aşamasında düşünme aşamasında seni günlük meselelerden bir nebze uzaklaştırabiliyor.”

**Katılımcı 12:** “Stres atmam konusunda çok iyi geldi. Önceden de belirttiğim gibi sınav yok. Bu durumlardan çok bunalmış biri olarak ilgilenmek beni mutlu ediyor. Rahatlatma konusunda iyi geldi.”

Katılımcıların enstrüman çalmasının psikolojik etkisine bakıldığında 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11 ve 12 numaralı katılımcılar özellikle stresli zamanlarda enstrüman çalmanın çok iyi geldiğini belirtmiştir. 6 ve 7 numaralı katılımcılar kendi mesleklerinin haricinde başka bir dal ile uğraşıp başarıyor olmanın kendilerine mutluluk verdiğiinden bahsetmiştir. 1, 8 ve 9 numaralı katılımcılarda kendilerine ayırdıkları zamanın değerli olduğundan ve enstrüman çalarken onları mutlu ettiğinde değinmiştir. 12 numaralı katılımcı hobi olarak enstrüman çalmanın herhangi bir sınava gereklilik duyulmamasından dolayı rahatlattığını belirtmiştir.

#### **4.6. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başladıktan Sonra Sosyal Aktivitelerindeki Değişimlere Etkisi**

Katılımcılara sorulan “Bir enstrüman çalmaya başladıktan sonra sosyal aktivitelerinizde ne gibi değişiklikler oldu?” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “Önceden de opera, bale veya konser etkinliklerine gidiyordum ama enstrüman çalmaya başladıktan sonra müzisyenlere karşı bakış açım değişti. Daha çok kemanla ilgili konserler dikkatimi çekmeye başladı mesela.”

**Katılımcı 2:** Enstrüman almaya başladıktan sonra yapacağım diğer hobilerde de müzikle ilgili olan şeyleri seçtim. Koro gruplarına, halk oyunları ekiplerine katıldım. Bu konularda da dersler aldım. Önceden böyle bir düşüncem yoktu. Her birinin bağlantılı oluşu benim gelişimimi de olumlu yönde etkiledi.

**Katılımcı 3:** Enstrüman çalmaya başladıktan sonra sosyal aktivitemde çok değişiklik olmadı aslında. Sinema, tiyatro, konserlere gitmeyi seven biriyim zaten.

**Katılımcı 4:** “Sosyal aktivitelere katılmayı seven biriyim. Enstrüman çalmaya başladığımdan beri müzikle veya kemanla ilgili olan etkinliklere daha çok gitmeye

*başladım. Müzikle ilgilenen arkadaşlarım var mesela en son caz ve rock müzik konserleri olmuştu onları dinlemeye gitmişim. Tabi kemanda vardı dediğim konserlerde ve baya ilgilimi çekmişti.”*

**Katılımcı 5:** *“Çok dışarı çıkmayı seven bir insan değilim. Yürüyüşe çıkmayı seviyorum mesela ama son zamanlarda kemana odaklandım. Keman çalmak beni rahatlatıyor. Sosyal aktivitem bu oldu.”*

**Katılımcı 6:** *Sosyal aktivitelerimde çok değişiklik olmadı.*

**Katılımcı 7:** *İş yoğunluğumdan dolayı çok sosyal aktivitelere katılamıyorum aslında. Ama vakit buldukça arkadaşlarla canlı müzik dinletilerine gidiyorum.*

**Katılımcı 8:** *Enstrüman çalmaya başladıktan sonra özellikle sevdiğim sanatçılara olan ilgim arttı. Üniversite dönemlerinde özellikle o sanatçılar geldiğinde konserlerine gitmek için bazı müzik topluluklarına katılıp il değiştirdiğimiz olurdu.*

**Katılımcı 9:** *“Bağlama çalmaya başladıktan sonra arkadaş çevrem arttı. Bazen ev oturmalarına gittiğimiz zaman birlikte müzik yapıyoruz. Tabi öğrenecek çok şey var daha iyi çalanlar olduğu için dinlemek ve birlikte türkü söylemek hoşuma gidiyor.”*

**Katılımcı 10:** *“Gitar çalmaya başladıktan sonra arkadaş çevremde aranan kişi olmaya başladım. Benim dönemimde ve arkadaş çevremde çok gitar çalan kişi yoktu. Özel günlerde arkadaş toplantılarında rağbet gören insan olmak güzel bir şey.”*

**Katılımcı 11:** *“Amatör olarak canlı müzik yapan grupların içerisine dahil oldum. Onların içerisinde vakit geçirmek ve kendini bir gruba dahil hissetmek, sosyal çevre içerisinde yer bulabilmek, kendi yeteneklerimle var olduğumu gösterebilmek beni mutlu etti.”*

**Katılımcı 12:** *“Vakit buldukça kemana yönelik konser programlarına daha çok gitmeye başladım. Arkadaş çevremde değişiklik olmadı. Ama müzikle veya kemanla ilgili muhabbetler olduğunda daha bilinçli bir şekilde ortamda bulunmak hoşuma gidiyor.”*

Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra sosyal aktivitelerindeki değişime bakıldığında 1, 2, 4 ve 12 numaralı katılımcıların kendi çaldıkları enstrüman konserlerine öncelikle gitmeyi tercih ettikleri görülmektedir. 2 numaralı katılımcı enstrüman çalmaya başladıktan sonra diğer sosyal aktivitelerinde de müziğin içinde olan koro ve halk oyunlarında yer almaktadır. 9, 10, 11 numaralı katılımcıların enstrüman

çalmaya başladıktan sonra amatör müzik gruplarına dahil olduğu görülmektedir. 3, 5 ve 6 numaralı katılımcılar sosyal aktivitelerinde değişiklik olmadığını, 5 numara sosyal aktivitesinin keman çalmak olduğunu, 3 numaralı katılımcının ise hobi olarak çalmadan öncede konserlere gittiği görülmektedir. 6 numaralı katılımcı iş yoğunluğundan dolayı vakit buldukça konserlere gittiğini belirtmiştir.

#### **4.7. Katılımcılar İçin Çaldıkları Enstrümanın Anlamı ve Etkisi**

Katılımcılara sorulan “*Amatör olarak çaldığınız enstrümanın sizin için anlamı nedir?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Çok keyif aldığım bir aktivite, zaman zaman sığındığım bir yer. Ben içe dönük bir insanın ve içe dönmek isteğimde keman arkadaşım gibi bana iyi geliyor.*”

**Katılımcı 2:** “*Benim bir parçam gibi düşünüyorum. Sanki ruhu varmış gibi bu nedenle herhangi bir eşya gibi görmüyorum.*”

**Katılımcı 3:** “*Beni rahatlatması gerçekten çok etkili oldu. Sırdaşım gibi diyebilirim arkadaşım gibi oldu.*”

**Katılımcı 4:** “*Belki beni çocukluğuma götürüyor. Çocukken çünkü istediğim bir enstrümandı. Dinlemeyi sevdiğim ve hayalimde olan bir şeydi. Onu çalmaya çalışmak beni çocukluğuma götürüyor. O dönemki istediğim şeye sahip olmak mutlu ediyor.*”

**Katılımcı 5:** “*Aşk gibi bir şey benim için yani heyecanlandırıyor, rahatlatıyor mutlu oluyorum. Ayrılmaz bir arkadaş gibi olduk.*”

**Katılımcı 6:** “*Zamanımın çoğunu artık başka yerlerde geçirmek yerine eve gidip keman çalmak istiyorum. Farklı dalda uğraşmak çok hoşuma gitti. Bu nedenle aslında arkadaşım gibi oldu. Yeni şarkılar çıkartmak bunu başardığımı fark etmek mutlu olmamda katkı sağladı.*”

**Katılımcı 7:** “*İnsanlarla dertleşmek istersiniz bir şeyler anlatamazsınız ama aynı zamanda içinize de atamazsınız o senin içindeki bazı şeyleri dışarıya yansıtmaya yardımcı gibi. Sevgili gibi ruhu okşayan güzel bir şey.*”

**Katılımcı 8:** “*Ben duygusal yoğunluklu bir yapıya sahibim. Dolayısıyla bir fonda müzik olduğu zaman veya bir şey duyduğumda zihnimde biraz melodi canlanır. Bu*

*kendim yazacağım bir sözde olabilir. Bu anlamda gitar çaldığımda iç motivasyonumu destekleyici bir tetikleyici diyebiliriz.”*

**Katılımcı 9:** *“Beni çocukluk zamanlarıma götürüyor. Arkadaş, sırdaş yani eşya gibi değil. Korumak gerekiyor. Değer veriyorsun çalgına.”*

**Katılımcı 10:** *“Onun dilini öğrenmiş olmak ve birlikte sohbet etmek arkadaş gibi. Ben uzun yıllar gitar çaldım ve arkadaş ortamları olsun eşimle tanıştığım dönemler birçok anımda yer aldı. Geçen yıllar ve birlikte geçirdiğiniz anıları düşündüğünüzde kıymetli oluyor. Başkasının eline almasından hoşlanmıyorum mesela kıymetli bir parçanız gibi oluyor.”*

**Katılımcı 11:** *“Araç sadece. Mutlu olmak, rahatlamak, insanları bir arada toplayabilecek bir araç olması. Beni mutlu eden şey aslında dostlarla bir arada olmak ve bizim bir arada olmamızda vesile olan bir araç olması.”*

**Katılımcı 12:** *“Müzik ve keman alanında yeni bilgiler edinebileceğim bir yol arkadaşı diyebiliriz. İlgilenmek kendime yeni bilgiler kazandırmak çok hoşuma gitti. Şimdiden birçok şey öğrendiğimi düşünüyorum. Vaktimi değerli kullandığımı düşünmem ve beni rahatlatması hoşuma gidiyor.”*

Katılımcıların çaldıkları enstrüman için anlamı ve etkisine bakıldığında 1, 3, 9, 10, 11 numaralı katılımcıların çaldıkları enstrümanı arkadaş gibi gördükleri görülmektedir. 1 numaralı katılımcı içe dönük biri olduğundan ve içindeki duyguları yansıtmak için arkadaş gibi gördüğünden, 3 ve 9 numaralı katılımcı enstrümanın sırdaş gibi olduğundan bahsetmiştir. 2, 9 ve 10 numaralı katılımcıların çaldıkları enstrümanı bir eşya gibi görmediklerini söylemişlerdir. 4 ve 9 numaralı katılımcılar çaldıkları enstrümanın çocukluk anılarına götürdüğünden bahsetmiştir. 10 numaralı katılımcı uzun yıllar gitar çaldığından ve gitarın birçok güzel anılarına tanıklık etmesinden bahsetmiştir. 6 ve 12 numaralı katılımcıların enstrüman çalarak vaktini değerli kullandığını düşündüğü görülmektedir. 5 numaralı katılımcının enstrümanı aşk gibi gördüğü, 7 numaralı katılımcının da enstrümanı sevgili gibi gördüğü görülmektedir. 11 numaralı katılımcı arkadaşlarla geçirilen zamanın onun için değerli olduğundan ve enstrümanın onun için bir araç olduğundan bahsetmektedir.

#### 4.8. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başladıktan Sonra Genel Kültürlerine Etkisi

Katılımcılara sorulan “ *Enstrüman çalma genel kültürünüzde nasıl bir etki sağlıyor?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Önceden nota okumayı bilmiyordum. Nota okumaya başlamamla birlikte bununla ilgili araştırmalar yapmaya da başladım. Eskiden müzik terimlerini anlamazdım müzik terimlerine çok aşına değildim. Kitapevlerine gittiğimde farklı müzik kaynakları da aldım. Kulağımın daha iyi duymaya başladığını fark ettim. Sosyal medyada takip ettiğim hesaplar değişti. Daha çok keman çalan müzisyenler veya keman eğitmenlerini takip etmeye başladım. Keman çalan ünlü besteciler hakkında bilgi edinmek için araştırmalar yaptım.*”

**Katılımcı 2:** “*Nota okumayı, solfej yapmayı öğrendim. Önceden müzik terimlerinin ne anlama geldiklerini bilmiyordum. Bağlama çalmaya başladıktan sonra nota arşivi oluşturmaya başladım. İnternette kulağıma güzel gelen melodiler olduğunda onların notası bulmak için araştırmalar yaptım. Bir ortama girdiğimde müzikle ilgili terimlerle ilgili bir soru olduğunda bilmek benim hoşuma gidiyor.*”

**Katılımcı 3:** “*Önceden dinlediğim müzik tarzları dışında müziklerde dinlemeye başladım. Ben genellikle pop ve yabancı müzikler dinlerdim. Derste gördüğüm şarkılar Türk Halk müziği, Türk Sanat müziği ve opera sanatçılarının söylediği klasik eserlerde hoşuma gitmeye başladı. Sosyal medyada keman çalan kişileri ve onların çaldığı güzel ezgileri duyunca hangi şarkılar olduğunu araştırmaya başladım. Mesela arkadaşlarla bir kafeye gittiğimiz zaman bir müzik duyuyorum hoşuma gidince müzik bulma uygulamalarına dinletiyorum.*”

**Katılımcı 4:**” *Nota okumayı öğrendim. Nota değerlerini müziksel terimlerin ne anlama geldiğini artık biliyorum. Önceden nota okuyamadığım için anlamını bilmiyordum ama ders dışında da notaları okuyarak şarkı çıkartmaya ve çalmaya çalışıyorum. Bu nedenle internette de sevdiğim ve benim çalabileceğim nota araştırmaları yapıyorum.*”

**Katılımcı 5:** “*Keman çalan sanatçılar ile ilgili araştırmalar yapıyorum. Dilşad Said mesela onların çaldıkları şarkılar ile ilgili araştırmalar notalarını buluyorum. Tabi çok iyiler gerçekten zor ama çalmaya çalışmak bile hoşuma gidiyor.*”

**Katılımcı 6:** “Aldığım derslerin dışında da kemanla ilgili kitaplar ek kaynaklar almaya başladım. Sanatçılar ile ilgili ve müzik tarzları ile ilgili bilgi edindim. Klasik müzik dinlemeye başladım. Bazen arabada giderken bile denk gelebiliyor bir müzik duyuyorsunuz hoşuma gittiğinde notasını araştırdığımda oldu.”

**Katılımcı 7:** ” Keman yapımı üzerinde araştırma yapmıştım. Hangi ağaçlardan yapıldığı, nasıl yapıldığına veya hangi cilanın kullanıldığına yönelik araştırmalarım oldu. Her kemanın mesela el yapımı dahi olsa farklı tonlarda olabileceği gibi bilgiler edindim. Sesleri nasıl ayırt edebileceğimi ve kemanda akord yapmayı öğrendim. Sevdiğim müziklerin notaları ile ilgili araştırmalarım oldu.”

**Katılımcı 8:**” Müzik termonolijisine hakim olmanı sağlıyor. Kendi mesleğimde mesela çocuklara kodlama öğretirken müzikle ilgili projeler geldiği zaman orada teknik anlamda bir tık daha yardımcı olabiliyorum.”

**Katılımcı 9:** “Nota okumayı öğrendim. Sevdiğim türkülerin notaları ile bir repertuvar yaptım.”

**Katılımcı 10:** “Eski sanatçılarla ilgili nota arşivlerim var. Hepsini kendi el yazımla yazdığım. Tabi ders almaya başladığımda nota bilgisi ve terimler üzerine bilgiler aldım. İnternette daha sonrasında araştırmalarda yaptım. Kendim nota çıkartmaya başladım ve şarkılara uygun akorları bulmaya başladım. “

**Katılımcı 11:** “Çaldığım enstrümanla ilgili araştırmalar yaparken farklı müzisyenlere ulaşabiliyorsun. O müzisyenlerin hayatları tabii ki sende etkiliyor. Ve bu değer yargıları ile ilgili araştırmalar yaparken senin de dahil olduğun bazı şeyleri fark etmeni sağlıyor. Farklı konularda kendini geliştirmen gerektiğini sağlıyor.”

**Katılımcı 12:** “Gittiğim konserlerdeki hoşuma giden eserlerden müzik arşivi yaptım. Ayrıca nota okumayı öğrendim. Eserler ve varsa onların hikayelerini araştırmayı seviyorum. Müzik terimleri anlamları ile ilgili bilgiler edindim.”

Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra genel kültürlerine etkisine bakıldığı zaman 1, 2, 4, 9, 10 ve 12 numaralı katılımcıların nota okuma ve müzik terimleri hakkında bilgi sahibi oldukları görülmektedir. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12 numaralı katılımcıların internet aracılığı ile sevdikleri müziklerle ilgili nota arşivleri oluşturdukları görülmektedir. 1 ve 3 numaralı katılımcıların sosyal medya üzerinde keman çalan ve ders veren kişileri takip ettiği görülmektedir. 8 numaralı katılımcı müziğin kendi mesleğine katkısı

olduğundan bahsetmiş ve robotik kodlamada müzikle ilgili alanlarda daha verimli projeler çıkardığına değinmiştir. 11 numaralı katılımcı sevdiği sanatçıların hayatları ile ilgili araştırmalar yaptığından ve bu araştırmalarda bakış açısının değişmesinde katkı sağladığından bahsetmektedir. 7 numaralı katılımcının keman yapımı hakkında bilgi edindiği ve akord yapmayı öğrendiği görülmektedir.

#### **4.9. Katılımcıların Müzikle İlgili Deneyimlerinin İnsanlara İlham Kaynağı Olmasında Etkisi**

Katılımcılara sorulan “*Müzikle ilgili deneyimleriniz diğer insanlara nasıl bir ilham kaynağı olabilir?* “ sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Ben öğretmenim ve okula keman götürüp onlara çaldığım zaman öğrencilerin bana bakış açısının değiştiğini fark ettim. Hayranlıkla bakıyorlar. İş yerinde benden görüp etkilenen arkadaşlarım oldu. Bir öğretmen arkadaşım benimle konuştuğuktan sonra gitara başladı.*”

**Katılımcı 2:** “*Arkadaşlarımda etkili oldu. Belirli bir yaştan sonra yapamayacaklarını düşünüyorlardı. Benim enstrüman çalmam konuşmam etkili olduğunu düşünüyorum. Öğrenmenin yaşı yok sonuçta arkadaşım kemana başladı. Erkek kardeşimde etkili olduğumu düşünüyorum. Ben amatör olarak bağlama almaya başladım ama onun müzik öğretmeni olmasında etkimin olduğunu düşünüyorum.*”

**Katılımcı 3:** “*Bazen kursa gelmek için kemani iş yerine götürüyorum. Elimde gördükleri zaman iş yerindeki arkadaşlarımla aslında ne kadar meraklı ve hevesli olduklarını gördüm. Herkesin çalmak istediği bir enstrüman varmış aslında bunu fark ettim. İki arkadaşım benden sonra heveslenip kemana ve piyanoya gitmeye başladı. Bir arkadaşım çocuğunu piyanoya göndermeye başladı. Etkili olduğumu düşünüyorum.*”

**Katılımcı 4:** “*Küçük yeğenlerim var onlar için ilhan kaynağı olabileceğimi düşünüyorum. Şu an yaşları değil ama ilerde benden heveslenip başlayabilirler. Çocuk şarkıları çalıyorum kemanla ve çok hoşlarına gidiyorum. Minik hayranlarım diyebilirim.*”

**Katılımcı 5:** “*İş yerinde bir arkadaşım var 38 yaşında ve küçüklüğünde çok istemiş keman almayı. Ailesinden dolayı başlayamamış. Bu yaştan sonra olur mu diyormuş. Benim çaldığımı duyunca biraz muhabbet ettik açıkçası şu an oda başladı.*”

**Katılımcı 6:**” İş arkadaşım kızını piyano almış oda devam etmemiş. Benim keman alıp videolar paylaştığımı görünce oda heveslenmiş açıkçası oda piyano dersleri almaya başlamış.”

**Katılımcı 7:** “Arkadaşlarım üzerinde etkisi oldu açıkçası. Ayna karşısında çalışırken bilgi alan kursa nasıl başladın veya keman ne marka almalyız zor değil mi gibi bilgiler alıp benden sonra kemana başlayan arkadaşlarım oldu.”

**Katılımcı 8:** “Önceki çalıştığım kurumda bir gösteri olmuştu. Bilgisayar öğretmeniyim ama gösteride gitar çalınca çocuklar çok etkilenmişti. Beni seven iki öğrencim benden etkilenerek gitara başladıklarını söylemişlerdi.”

**Katılımcı 9:** “Yani arkadaş çevreme belki ilham kaynağı olmuştumdur ama bilemiyorum. Belirli bir yaştan sonra bir şeylerin başarılabilirdiğini gösterdiğimi düşünüyorum ama.”

**Katılımcı 10:** “Amatörde olsa yıllardır çaldığım için aslında birçok kişiye ilham kaynağı olduğumu düşünüyorum. Kuzenlerim, kızım, arkadaş çevremden insanları konuşmalarım ile etkilediğimi düşünüyorum. Aralarında meslek olarak müzikle ilgilenen kişiler oldu. Yapılmaz diye bir şey yok istemek yeter.”

**Katılımcı 11:**” Ben öğretmenim ve farklı bir branştan olsam da on yedi on sekiz yaşındaki öğrenciler yan flüt çaldığımı gördüklerinde bu konuda bilgi almak istediler. Hobi olarak yapmanın güzelliklerini anlattığım oldu başlayan öğrencilerim oldu. Aynı zamanda ilkokul 3. Sınıfa giden kızım var ben müzik yaparken küçüklüğünden beri eşlik ederdi. Ritim kulağımı fark ettiğimden dolayı piyanoya gönderiyorum.”

**Katılımcı 12:**” Ben bana ilham olanlar oldu diyebilirim. Ama başkalarına ilham oldum mu bilemiyorum “

Katılımcıların müzikle ilgili deneyimlerinin insanlara ilhan kaynağı olmasındaki etkisine bakıldığında 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11 numaralı katılımcıların arkadaş ve aile çevresine ilhan kaynağı olduğu görülmektedir. 1, 8 ve 11 numaralı katılımcıların öğretmen oldukları ve çaldıkları enstrümanla öğrencilerini etkiledikleri görülmektedir. 2 ve 10 numaralı katılımcıların enstrüman çalmasının aile çevresini etkilemiş olduğu ve yakınlarının bu konuda meslek sahibi olduğu görülmektedir. 2, 5 ve 9 numaralı katılımcıların belirli bir yaştan sonra başaramayacaklarını düşünen arkadaş çevresinin bu düşüncelerini kırdığı görülmektedir.

#### 4.10. Katılımcıların Enstrüman Çalma Deneyiminin Arkadaş İlişkilerine Etkisi

Katılımcılara sorulan “*Enstrüman çalma deneyiminizin arkadaş ilişkilerinize etkisi nedir?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Enstrüman çalmaya başladıktan sonra yeni arkadaşlar edindim. Benim gibi hobi amaçlı çalan kişiler. İş yerindeki arkadaşlarıma çaldığım zaman hoşlarına gidiyor. Beğenilmek güzel bir şey.*”

**Katılımcı 2:** “*Enstrüman çalmaya başladıktan sonra daha müzikle veya resimle ilgilenen kişilerle arkadaşlık kurmaya başladığımı fark ettim. Hatta eşimin bile enstrüman çalıyor oluşu benim dikkatimi çekmişti. Daha samimi oluyorum. Ayrıca enstrüman çalmanın dışında koro ve halk oyunlarına da gittiğim için yeni insanlar tanıdım. Yani daha müzikle sanatla iç içe muhabbetleri sevdiğim için bu alandaki insanlarla iletişimim daha sık.*”

**Katılımcı 3:** “*İş yerindeki arkadaşlarım keman çalmamı çok beğeniyor. Genellikle arkadaşların evinde toplandığımız zamanlarda benim keman almamı istiyorlar. Önceden hayatımda müzik yokken bu yönde muhabbetlerde olmazdı. Şimdi keman hakkında da muhabbetlerimiz oluyor.*”

**Katılımcı 4:** “*Bir ara belediyenin kursuna gitmiştim. Orada dersler toplu oluyordu. Benim gibi kurs alan birçok arkadaş edindim.*”

**Katılımcı 5:** “*Önceden arkadaş çevremde müzikle ilgili muhabbet olmazdı. Ben kemana başladıktan sonra ilk başta duyduklarında şaşırdılar sonra lütfen bir gün çalarmışın muhabbetleri olmaya başladı*”

**Katılımcı 6:** “*Yıllardır aynı iş yerinde çalıştığım iki arkadaşım şu an keman çaldığım için daha yakın ilişkiler kuruyorum. Onlarda enstrüman çaldıkları için paylaşımlarımız daha arttı. Bazen birbirimizin evine gidip birlikte müzik yapmaya çalışıyoruz.*”

**Katılımcı 7:** “*Arkadaş çevremde keman çalmaya başladıktan sonra onlarda da merak gelişti. Denemek isteyenler oldu. Müzikle ilgili sohbetlerimiz arttı. Bir ortama girdiğimde başka biriside benim gibi enstrüman çalıyorsa muhabbetlerimiz oluşmaya başladı.*”

**Katılımcı 8:** *“Enstrüman çalmak insanlar arasındaki ilişkilerde olumlu bir etki uyandırıyor. Arkadaş çevrenizde aranan kişi oluyorsunuz. Birleştirici bir yönü var. En basitinden bir pikniğe giderken bile gitarını kesinlikle al diyen bir çevrem var. Müzikle ilgilenmek insanlarla iletişimi daha kolaylaştırıyor.”*

**Katılımcı 9:** *“Bağlama çalmaya başladıktan sonra müzikle ilgilenen arkadaşlarımla ev oturmalarımız birlikte çalıp söylemelerimiz daha çok oldu.”*

**Katılımcı 10:** *“Enstrüman çalmaya başladıktan sonra bu yönde sizin gibi ilgilenen insanlarla kolay arkadaşlıklar kurabiliyorsunuz. Tabi zaman zaman kıskançlıklar ve kopuşlarda olabiliyor. Aslında birlikte buluşmalarda aranan insan haline geliyorsunuz. Bu yönden pozitif güzel bir şey.”*

**Katılımcı 11:** *“Gelişime açık bir insan olduğumu göstermek karşı taraf üzerinde olumlu etkiler yaratabiliyor. Yani gelişime kapalı veya monoton bir insan olmadığını göstermek insanların seni tercih etmesini sağlayabiliyor. Özellikle yeni çalmaya başlayan arkadaşlarım onun aşamaları ile ilgili sorular soruyorlar.”*

**Katılımcı 12:** *“Arkadaş ortamlarımda müzikle ilgili veya enstrümanla ilgili konular konuşmaya başladık. Tabi daha deneyimli arkadaşlarım var. Bu konularda yeni bilgiler kemanla ilgili uygulamalar öğrendim. Bilgi alışverişlerim arttı diyebilirim”*

Katılımcıların enstrüman çalma deneyiminin arkadaş ilişkilerine etkisine bakıldığında 1, 2, 4, 7, 10 numaralı katılımcıların yeni arkadaşlıklar edindiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında kişilerin sadece enstrüman çalmakla sınırlı kalmadığı aynı zamanda gitmiş oldukları kurs yerlerinde yeni arkadaşlıklar kurdukları gözlemlenmektedir. 1,3 ve 6 numaralı katılımcıların iş yerlerinde arkadaşlarına keman çaldığı ve olumlu dönütler almakla birlikte iş çevresindeki arkadaşlarının enstrüman çalmaya ilişkin bakış açılarını da etkilediği görülmektedir. 2, 3, 5, 6, 11 ve 12 numaralı katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra arkadaş çevresindeki sohbetlerin müzikle ilgili olmaya başladığı görülmektedir. Bu yönden bakıldığında hobi olarak başlanan bir işin etrafımızdaki diğer insanları ne kadar etkilediği ve sosyal paylaşımlarımızda değişiklikler yaptığımızı da göstermektedir. Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra arkadaşlık ilişkilerinin kuvvetlendiği enstrümanın insanları bir araya getiren birleştirici bir yönü olduğu görülmektedir.

#### 4.11. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başlaması İle Birlikte Disiplin ve Düzenlerinde Yarattığı Etki

Katılımcılara sorulan “Enstrüman çalmak sizde disiplin ve düzen oluşturma konusunda nasıl bir etki yaratıyor?” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** *Keman zor bir enstrüman ve pratik yapmak önemli. Her hafta derse gidiyorum ve vakit ayırıyorum.*

**Katılımcı 2:** *Ben disiplinli biri olduğum için enstrüman çalmaya başladıktan sonra değişim olmadı. Hobi olarak yapıyor olsam da tekrar yapmak önemli tabii ki vakit ayırıyorum.*

**Katılımcı 3:** *Gün içerisinde belli saatlerde tekrar yapmaya çalışıyorum. Apartmanda olduğum için mesela belli saatler ve molalar veriyorum. Bu durum bende bir disiplin oluşturuyor tabii.*

**Katılımcı 4:** *Ben eskiden çok disiplinli bir insandım. Bazı durumlardan dolayı bir süre motivasyonumu kaybettim. Kemana tekrar başladıktan sonra eski disiplinimin geri geldiğini hissediyorum.*

**Katılımcı 5:** *Akşamları eve geldiğimde kendimi ayarlıyorum ve kemana çalışıyorum. Mesela saat belirliyorum veya dakika sadece o sürede kemana ilgileniyorum. Etkisi oldu.*

**Katılımcı 6:** *Kursa gittiğim için ister istemez disiplinli oluyorum. Öğrendiğiniz bilgileri tekrar etmeniz gerekiyor ve vakit ayırıyorum.*

**Katılımcı 7:** *Kendimi geliştirmek istediğim için ben bunu öğrenmeliyim dedim. Öğrendikçe hırs oluştu tabii daha çok çalışma isteği vakit ayırıyorsunuz. Daha çok çalışma, düzenli çalışma isteği oluştu.*

**Katılımcı 8:** *Kursa gidiyordum. Her hafta düzenli gitmemi sağladı. Bazen sevdiğim bir melodi olduğu zamanda onu çalabilmek için vakit ayırıyordum. Çalışmak gerektiği için sizi ister istemez disipline ediyor.*

**Katılımcı 9:** *Enstrüman çalınca tekrarda şart oluyor. Tekrar etmezsen unutuyorsun. Bu nedenle disiplinli çalışmak önemli tabii. Bende vaktimi ayırıyorum güzel çalmak için.*

**Katılımcı 10:** *Gitar sevdiğim bir enstrüman. Sevdiğiniz işe ne kadar zaman ayırırsanız oda size karşılığını veriyor. O nedenle bol pratik tekrar yapmak gerekiyor. Bu durumda emek ve zaman ayırmaktan geçtiği için aynı zamanda disipline eden bir yönü de var.*

**Katılımcı 11:** *Enstrüman çalmak özellikle öğrenme aşamasında, belli bir düzen içerisinde çalışmadığın zaman hemen gerilediğini fark edebiliyorsun. O nedenle bir zaman yaratman gerekiyor. Bu arada bazen kendini kendi iş yoğunluğuna kaptırabiliyorsun. Bu nedenle kendine zaman ayırmak adına daha planlı programlı hareket etmen gerektiğini hatırlatıyor.*

**Katılımcı 12:** *Haftalık kurs almak ve kendini geliştirmek adına zaman yaratmak gerekiyor. Yoğunluk ve iş temposundan dolayı belli bir program çerçevesinde ilerlediğinde seni istemsiz disipline ediyor.*

Katılımcıların enstrüman çalmaya başlaması ile birlikte disiplin ve düzenlerinde yarattığı etkiye bakıldığında 1, 4, 6, 8 ve 12 numaralı katılımcıların haftalık kursa gittiği görülmektedir. Bu bağlamda her hafta derse gitmenin aynı zamanda bir zaman dilimi yaratmak gerektiğini de göstermektedir. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 numaralı katılımcıların pratik yapmanın öneminden bahsettikleri görülmektedir. Öğrenmiş oldukları bilgilerin üzerine yenilerini koymanın önemli olduğu gibi pratik yapılmadığı dönemlerde kişilerin kendilerinde gerileme hissettiği görülmektedir.

#### **4.12. Katılımcıların Enstrüman Çalma Konusunda Yakın Çevresinin Olumsuz**

##### **Tutumu**

Katılımcılara sorulan “*Enstrüman çalma konusunda yakın çevrenizden olumsuz eleştiri aldınız mı? Nelerdir?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** *Olumsuz bir eleştiri almadım*

**Katılımcı 2:** *Olumsuz eleştiri almadım.*

**Katılımcı 3:** *Abim kemana başladığım dönemlerde çıkan sestem dolayı rahatsız oluyordu. Düzenli ses çıkartmaya çalıştığım dönemlerde ama şimdi zevkle dinliyorum.*

**Katılımcı 4:** *Olumsuz eleştiri hiç gelmedi.*

**Katılımcı 5:** *Çok aldım. Annem, babam bu yaştan sonra keman ne alaka dediler. Enstrümana karşılar zaten. Annem, babam ve kardeşlerim bir kadının enstrüman çalmaması gerektiğini düşünüyorlar. Tutuculuk var yapacak başka işin yok mu dediler.*

**Katılımcı 6:** *O konuda babamdan çok eleştiri alıyorum. Ne gerek var. Eskiden de babam matematik, fen gibi derslere yoğunlaş derdi. Şu zamanda da buna ne gerek vardı. Bu gelip geçici bir şey. Muhafazakar bir ailem var. Bu kemana çalacağına kariyerinde yüksek diyor.*

**Katılımcı 7:** *Arkadaşlarımla birlikte yaşadığım için kemana başladığım dönemlerde çıkan sesten rahatsız oluyorlardı.*

**Katılımcı 8:** *Olumsuz eleştiri almadım.*

**Katılımcı 9:** *Olumsuz eleştiri almadım.*

**Katılımcı 10:** *Başta arkadaşlarım yapamayacağımı bu işin çok zor olduğu konusunda sürekli eleştirmişlerdi. Rahmetli babam asker adamın sırtında gitar mı olur bu işler boş işler gibi eleştiriler almıştım.*

**Katılımcı 11:** *Ablam yan flütün sesinin kornoya benzediğini söylüyordu. Öğrenmenin ilk aşamasında güzel sesler elde edemiyorsun tabi. Komşulardan olumsuz eleştiri almıştım sesten dolayı.*

**Katılımcı 12:** *Olumsuz bir eleştiri almadım.*

Katılımcıların enstrüman çalma konusunda yakın çevresinin olumsuz tutumuna bakıldığında 1, 2, 4, 8, 9 ve 12 numaralı katılımcıların olumsuz bir eleştiri almadıkları görülmektedir. Bu duruma bakıldığında katılımcıların yarısı çevresinden herhangi bir olumsuz eleştiriye maruz kalmamıştır. 3, 7, 11 numaralı katılımcıların enstrümana ilk başladıkları dönemlerde çıkan sesten dolayı aile, arkadaş ve komşu gibi yakınlarının rahatsızlık duyduğu ileriki dönemlerde ise zevkle dinlediklerini belirttikleri görülmektedir. 5, 6 ve 10 numaralı katılımcılar aileden dolayı olumsuz eleştiri aldıkları görülmektedir. 5 numaralı katılımcının hem yaşı hem de ailenin düşünce yapısında kadının enstrüman çalmasına olumlu bakmadıkları görülmektedir. 6 numaralı katılımcının babasının enstrüman çalmayı zaman kaybı olarak görmesi ve kızının kariyerinde ilerlemesi yönünde düşünceleri görülmektedir. 10 numaralı katılımcının asker bir kişinin gitar çalmasını yakıştırmadığı görülmektedir.

#### **4.13. Katılımcıların Enstrüman Çalma Konusunda Yakın Çevresinin Olumlu Tutumu**

Katılımcılara sorulan “ *Enstrüman çalma konusunda yakın çevrenizden olumlu eleştiri aldınız mı? Nelerdir?* ” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** *Eşim, ailem, okulda çalıştığım arkadaşlarımdan olumlu eleştiriler aldım. Çok güzel çalıyorsun, bravo, tebrik ederiz gibi...*

**Katılımcı 2:** *Taktir edildim. Ailemden, arkadaş çevremden güzel sözler duydum.*

**Katılımcı 3:** *Çok güzel çalıyorsun. Azimle devam ediyorsun. Abim özellikle başta beğenmese de şu anda kemanını değiştirse mi artık daha ilerledin daha güzel bir kemanla devam et.*

**Katılımcı 4:** *Genellikle iş yerinde olumlu eleştiri alıyorum. Bir işe vakit ayırma konusunda özellikle. Ailemde destek veriyor.*

**Katılımcı 5:** *Çocuklarımdan çok aldım. Başarabileceğim konusunda çok destek oldular. Aynı zamanda eşimden de.*

**Katılımcı 6:** *Annem, eşim, kuzenlerim çok beğeniyorlar. Çok güzel çalıyorsun diyorlar.*

**Katılımcı 7:** *Arkadaş çevremde kanka çok güzel çaldın kesinlikle devam etmelisin diyorlar. Abim kemanı hediye alan kişi aynı zamanda oda çok beğeniyor.*

**Katılımcı 8:** *Aile, arkadaş çevresinden güzel olumlu eleştiriler aldım. Bir ortama gittiğimde çalmamı çoğu zaman istemişlerdir.*

**Katılımcı 9:** *Kızım, eşim, arkadaş çevrem hep destekçim oldu. Yaşımdan dolayı çekinsem de övgüler aldım. Arkadaş çevremde bende isterdim çok güzel çalıyorsun diyenler oldu.*

**Katılımcı 10:** *Özellikle arkadaş çevremden olumlu eleştiriler aldım. Çoğu zaman birlikte toplandığımız dönemlerde çalmamı istemişlerdir.*

**Katılımcı 11:** *Arkadaş çevrem, ailemden güzel dönütler alıyorum. Aynı zamanda okulda da gösteri yapıldığı zaman alanım olmasa da eşlik etmem istenmişti ve öğrencilerim gördüğünde olumlu dönütler çok aldım.*

**Katılımcı 12:** *Ailem ve arkadaş çevremden olumlu dönütler alıyorum. Bir hobim olması melodilerin kulaklarına hoş gelmesi taktir ediliyorum.*

Katılımcıların enstrüman çalma konusunda yakın çevresinin olumlu tutumuna bakıldığında katılımcıların hepsinin arkadaş çevresinden olumlu dönütler aldığı görülmektedir. Hobi için vakit ayırmak, azimle çalışmak ve güzel çalıyor olmak kişinin özgüvenini arttırmakla birlikte çevrenin taktirini toplamasında da etkili olduğu görülmektedir.

#### **4.14. Katılımcıların Ailesinde Enstrüman Çalan Kişiler**

Katılımcılara sorulan “*Ailenizde enstrüman çalan var mı?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** *“Ailemde enstrüman çalan yok.”*

**Katılımcı 2:** *“Dedem, babam ve kardeşim bağlama çalıyoruz.”*

**Katılımcı 3:** *“Babam bağlama çalıyordu.”*

**Katılımcı 4:** *“Ailemde teyzemin eşi bağlama çalıyor.”*

**Katılımcı 5:** *“Ailemde enstrüman çalan yok.”*

**Katılımcı 6:** *“Eşim ve amcam bağlama çalıyorlar.”*

**Katılımcı 7:** *“Abim gençlik yıllarında gitar çalmış.”*

**Katılımcı 8:** *“Ailemde enstrüman çalan yok.”*

**Katılımcı 9:** *“Küçüklüğümde babam çalıyordu.”*

**Katılımcı 10:** *“Ailemde kızım keman çalıyor.”*

**Katılımcı 11:** *“Ailemde enstrüman çalan yok.”*

**Katılımcı 12:** *“Ablam piyano çalıyor .’*

Katılımcıların ailesinde enstrüman çalan kişilere bakıldığında 1, 5, 8 ve 11 numaralı katılımcıların ailesinde hiç enstrüman çalan olmadığı görülmektedir. 2, 3 ve 9 numaralı katılımcılar babalarının bağlama çaldığından bahsetmiştir. 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10 ve 12 numaralı katılımcıların ailelerinde enstrüman çaldığı görülmektedir.

#### 4.15. Ailesinde Enstrüman Çalan Kişilerin Katılımcılara Etkisi

Katılımcılara sorulan” *Ailenizde enstrüman çalan varsa size ne gibi katkıları olduğunu söyleyebilir misiniz?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Ailemde enstrüman çalan yok. Bu durumdan dolayı belki de bu kadar geç başladım.*”

**Katılımcı 2:** “*Bizim dedelerimiz ozanmış. Onlardan babam etkilenmiş. Babam çalmasa da bağlamaya beni yönlendiren kişidir. Sonrasında bendende kardeşim etkilendi.*”

**Katılımcı 3:** “*Babam ben küçükken kulaktan dolma saz çalıyordu. Tabi ailenin küçüklükten görmenin etkisinin olduğunu düşünüyorum.*”

**Katılımcı 4:** “*Ailemde teyzemin eşi çok güzel bağlama çalardı. Küçükken bazı zamanlar kalmaya gittiğimizde bizlere çalardı. Sesi çok hoşuma giderdi.*”

**Katılımcı 5:** “*Ailemde enstrüman çalan hiç yok.*”

**Katılımcı 6:** “*Eşim ve amcam bağlama çalıyorlar. Babamdan dolayı küçükken yönelemedim. Çok hoşuma amcamı küçükken dinlemek. Okuldaki müzik öğretmenimde çalardı.*”

**Katılımcı 7:** “*Abim gençlik yıllarında gitar çalmış. Bana kemanı alan yönlendirende odur.*”

**Katılımcı 8:** “*Ailemde enstrüman çalan yok.*”

**Katılımcı 9:** “*Küçüklüğümde babam çalardı. Onun çalmasını çok severdim. Yıllar sonra cesaret edip başladım.*”

**Katılımcı 10:** “*Benden önce ilgilenen biri olmadı. Ben kızımı etkiledim diyebilirim.*”

**Katılımcı 11:** “*Ailemde çalan yok. Küçüklüğümde ailemiz gibi gördüğümüz babamın yakın arkadaşları bağlama çalardı. Onların etkisinin olduğunu düşünüyorum.*”

**Katılımcı 12:** “*Ablam uzun zamandır piyano çalıyor. Ailemde başka çalan yok ama konsere gitmeyi severiz.*”

Ailesinde enstrüman çalan kişilerin katılımcılara katkısına bakıldığında 1, 5, 8, 11 numaralı katılımcıların ailelerinde hiç enstrüman çalmadığı görülmektedir. 1 numaralı katılımcı enstrümana geç başlama nedenini ailesinde enstrüman çalan olmamasına bağlamaktadır. 11 numaralı katılımcı ise ailesinde çalan olmasa da ailesi gibi gördüğü kişilerin onda etkili olduğuna değinmiştir. 2, 3, 4, 6, 7, 9 ve 12 numaralı katılımcıların ailelerinde enstrüman çalan kişiler olduğundan ve bu durumdan etkilendiklerinden bahsetmişlerdir. 10 numaralı katılımcı enstrüman çalma konusunda ailesinden etkilenmediğini ama kızının başlamasında etkili olduğunu belirtmiştir.

#### **4.16. Katılımcıların Amatör Olarak Topluluk Önünde Enstrüman Çalma Durumu**

Katılımcılara sorulan “*Amatör olarak çaldığınız enstrümanı topluluk önünde çaldınız mı*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Öğrencilerimin, ailemin ve arkadaşlarımla yanında çaldım.*”

**Katılımcı 2:** “*Küçük topluluklar önünde çaldım. Yurtta kaldığım zaman arkadaşlarıma ve aileme diyebiliriz.*”

**Katılımcı 3:** “*Aileme ve arkadaşlarıma çaldım. Instagram hesabımda da paylaşımlarım oldu.*”

**Katılımcı 4:** “*Yakın arkadaşlarıma ve aileme çaldım.*”

**Katılımcı 5:** “*Aile ve arkadaş çevreme çaldım.*”

**Katılımcı 6:** “*Arkadaşlarıma ve aileme çaldım.*”

**Katılımcı 7:** “*Arkadaşlarıma çaldım.*”

**Katılımcı 8:** “*Lisede çaldım. 19 Mayıs gösterisinde gitarla düet yapmıştık.*”

**Katılımcı 9:** “*Arkadaş çevrem aileme birlikte toplandığımız günlerde çaldım.*”

**Katılımcı 10:** “*Arkadaş ortamında çaldım.*”

**Katılımcı 11:** “*Öğrencilerim, ailem ve arkadaşlarıma çaldım. En son Çanakkale Zaferi için çalıştığım okulda müzik öğretmeni arkadaşım ile sahnede çalmıştık.*”

**Katılımcı 12:** “*Aileme ve yakın arkadaşlarıma çaldım.*”

Katılımcıların amatör olarak topluluk önünde enstrüman çalma durumuna bakıldığında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11 ve 12 numaralı katılımcıların aile ve arkadaş çevresine çaldığı görülmektedir. 1 ve 11 numaralı katılımcıların meslektaş oldukları ve öğrencilerine çaldıkları belirtilmiştir. 8 ve 11 numaralı katılımcıların belirli gün ve haftalarda seyirci karşısına çıktıkları görülür. Bu duruma göre katılımcıların yoğunlukla kendilerine yakın gördükleri aile ve arkadaş çevresini seçtikleri görülmektedir.

#### **4.17. Amatör Olarak Topluluk Önünde Enstrüman Çalmanın Katılımcılara Etkisi**

Katılımcılara sorulan “*Topluluk önünde enstrüman çalmak size ne hissettirdi?*” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “*Aile ve arkadaşlarımla yanında çaldım ama çok heyecanlandım. Daha büyük bir topluluk karşısında çalsam ama kalpten giderdim galiba. Yani normalde çalarken bile heyecanlanıyorum.*”

**Katılımcı 2:** “*Çok heyecanlandım. Amatör olarak çaldığım için elleriniz titriyor.*”

**Katılımcı 3:** “*Aşırı heyecan, ellerim titriyor yani kemanda vibrato tekniği yapıyorlar ya beni o şekilde ellerim titriyor.*”

**Katılımcı 4:** “*Çok heyecanlanıyorum açıkçası. Yani aynı anda notaya, yaya ve tempoya uymak ve şaşdırmamak gerçekten zor.*”

**Katılımcı 5:** “*Gerçekten kendimle gurur duydum. Kendime olan güvenim arttı. Heyecan tabii ki oluyor ama bence çok tatlı bir heyecan.*”

**Katılımcı 6:** “*Valla ben çok stres olup heyecanlanıyorum. Bütün bildiklerimi unutmuşum gibi oluyor.*”

**Katılımcı 7:** “*Bazen şöyle düşünüyorum. Bir topluluk önünde bile konuşmak çok zor. Başlarda heyecan çok oldu ama arkadaşlarımdan da olumlu dönütler olunca özgüvenim daha bir arttı.*”

**Katılımcı 8:** “*Güzel hissettiriyor. Özgüveninizi olumlu anlamda destekliyor gerçekten.*”

**Katılımcı 9:** “*Heyecan oluyor tabii. Notayı okumak istiyorsunuz mesela gözünüz görmüyor sanki ama güzel bir duygu birde olumlu görüşler olunca mutlu oluyorsunuz.*”

**Katılımcı 10:** “İlk başlarda beğenilme kaygısı vardı. Yıllar verince bu kaygı azalıyor. Amatör olarak yaptığım için böyle bir kaygının gereksiz olduğunu düşündüm.”

**Katılımcı 11:** “Heyecan oluyor. Evde tek başına çalmak gibi değil kesinlikle. En ufak bir hata olduğunda onların fark edebileceğini düşünüyorsun. Hata yapmamalıyım temiz bir ürün çıkartmalıyım kaygısını yaşıyorsun.”

**Katılımcı 12:** “Heyecan oluyor tabii. Senin her yaptığını onlarda biliyormuş gibi düşünüyorsun. Bana bir tık daha yapabileceğimi gösterdi. Özgüvenim farklı bir dalda başarmış olma duygumu arttırdı diyebilirim.”

Amatör olarak topluluk önünde enstrüman çalmanın katılımcılara etkisine bakıldığında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12 numaralı katılımcıların heyecan duygusu hissettikleri görülmektedir. 5, 7, 8, 9, ve 12 numaralı katılımcılar özgüvenlerinin arttığından bahsetmektedir. 6, 11 ve 12 numaralı katılımcılar dinleyen kişilerin yanlışlarını anlayacakmış gibi düşündüklerinden bahsetmektedir. 4 numaralı katılımcı yaya, notaya ve tempoya aynı zaman dilimde zor olduğundan bahsetmiş, 12 numaralı katılımcı ayrıca farklı bir dalda başarmış olma duygusunu nitelediği görülmektedir. 10 numaralı katılımcı beğenilme kaygısı 11 numaralı katılımcı ise temiz bir ürün çıkartma kaygısından bahsetmiştir.

#### **4.18. Katılımcıların Enstrüman Çalmaya Başladıktan Sonra İzlediği Gösterilere**

##### **Bakış Açısı**

Katılımcılara sorulan “Enstrüman çalmaya başladıktan sonra izlediğiniz gösterilerde bakış açınızda ne gibi değişiklikler oldu?” sorusuna verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

**Katılımcı 1:** “Ben önceden sadece şarkı söyleyen kişileri dinlerdim. Şu anda daha çok enstrüman çalan kişileri izlemeye başladım. Nasıl çaldığı veya yayı nasıl çektiğine dikkat etmeye başladım.”

**Katılımcı 2:** “Sesleri ayırt etme konusunda daha iyi olduğumu fark ettim. Bir türkü hoşuma gittiği zaman notasını araştırmaya ve çalmaya çalıştım.”

**Katılımcı 3:** “Önceden sadece dinliyordum. Şimdi özellikle bir konserde keman varsa ona dikkat etmeye başladım. Nasıl çaldığına bakıyorum. Yaptığı teknikleri anlamaya çalışıyorum.”

**Katılımcı 4:** “Genelde enstrüman çalanları izliyorum. Şarkıcıyı dinlerdim önceden şimdi enstrüman çalan kişileri izlediğimi fark ettim. Çaldığı şarkıyı beğenirsem internette araştırma yapıyorum.”

**Katılımcı 5:** “Çalan kişinin parmaklarına bakıyorum daha çok. Keman çaldığım için algıda seçicilik oluyor.”

**Katılımcı 6:** Özellikle bilindik şarkıların çalınlarını dinlemeye başladım. Nasıl çaldığına bakıyorum evde denemeler yapıyorum.

**Katılımcı 7:** Ben müzik dinlemeyi seven biriyim. Tabi enstrüman çalmaya başladıktan sonra bakış açınızda değişiklikler oluyor. Çalgıyı nasıl çalıyor veya hangi seviyede bunları anlamaya başlıyorsunuz.

**Katılımcı 8:** Ben gitar çalıyorum. Enstrüman çalmaya başladıktan sonra parmaklarını nasıl kullanıyor veya karşı taraf bir hata yaptığında yanlış akor bastığında mesela fark etmeye başladım.

**Katılımcı 9:** Daha bilinçli bir şekilde izliyorsunuz. Ben çalmaya başlamadan öncede izlerdim ama çalmaya başladıktan sonra şarkının zorluk seviyesini anlamaya başlıyorsunuz.

**Katılımcı 10:** Enstrüman çalmaya başladıktan sonra hangi akorları kullandığı, nasıl çaldığı zorluk seviyelerine bakmaya başlıyorsunuz.

**Katılımcı 11:** İzlediğim gösterilerde kulağım flütün sesini arıyor. Nasıl çaldığına bakıyorum. Bende denemeler yapıyorum. İnternette notasını araştırıyorum.

**Katılımcı 12:** Konserlere çok giden bir insanım ama önceden sadece dinliyordum. Şimdi orkestralarda keman çalanları izliyorum. Yay çekişleri, şarkıların zorluk seviyelerine oranla çalışlarını izlemek çok keyifli oluyor.

Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra izlediği gösterilerdeki bakış açılarına bakıldığında 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 ve 11 numaralı katılımcıların enstrüman çalan kişilerin nasıl çaldıklarına baktıklarından bahsetmektedir. 2, 4 ve 11 numaralı katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra dinledikleri topluluklarda beğendiği şarkıların notalarını araştırdıkları görülmektedir. 3, 6, 7, 8, 10 ve 11 numaralı katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra kullandıkları tekniklere ve zorluk seviyelerine baktıkları görülmektedir.

## 5. BÖLÜM

### SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma ile ilgili sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

- Katılımcıların enstrüman seçme nedenine bakıldığında çalgının tınısını sevmesi, aile köklerinin çalgıyla ilgilenmesi, dinledikleri müzik tarzı ve sanatçılardan etkilenmiş olduğun sonuçlarına varılmıştır. Ses tınısının insanların zevklerinde ve kendilerine yakın hissettikleri enstrüman seçimlerinde etkisi görülmektedir. Katılımcıların enstrüman seçmelerinde zevklerin önemli olması ile birlikte canlı veya internet ortamında izledikleri videolarında hobi seçimlerinde etkili olduğu söylenebilir.
- Katılımcıların enstrüman seçme konusunda etkileyen kişilere bakıldığında aile büyüklerinin etkisiyle bağlama çalgısını seçtikleri görülmektedir. Gitar ve keman çalgılarını seçmelerinde sevdiği sanatçılardan etkilenmesi sonucu başladıklarına varılır. Bazı katılımcıların internet aracılığı ile izledikleri enstrüman videolarından etkiledikleri ve sanal internet ortamının kişilerin ilgisi çekme ve enstrüman seçme konusunda yönlendirici olduğu görülmektedir. Arkadaş çevresi ve ailenin enstrüman seçmelerinde etkili olduğuna varılır. Bu bağlamda aile ve sosyal arkadaş ortamının hobi ve çalgı seçimlerinde etkileyici olduğu görülmektedir. İki katılımcının kimseden etkilenmediği bir katılımcının sesinin büyüünden etkilendiğini belirtmiştir. Burada zevklerin farklı olabileceği gibi insanların hobi amaçlı çalgı seçimlerinde de etkili olduğu görülmektedir. Bir katılımcının keman seçiminde gitmiş olduğu bir müzikaldeki keman gösterisinden etkilendiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında canlı sahne sanatlarının insanların hobi seçimlerinde ve enstrüman seçimlerinde etkileyici olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların enstrüman çalmaya ne kadar süredir devam ettiklerine bakıldığında her bir katılımcı kısa süreli olsa eğitim almıştır. Katılımcılardan en az eğitim alan 5 ay en fazla süre eğitim alan 10 yıl olduğuna varılmıştır. Katılımcıların enstrüman çalmasında hayatlarına fayda ve etkilerine bakıldığında enstrüman çalmaktan zevk aldıkları, stres ve motivasyon düşüklüğünü engellediği, olumlu dönütlerden çok mutlu olunduğu ve farklı meslek dallarından olmalarına rağmen mesleklerinde disiplinler arası

çalıřmalarda çok fayda sađladıđı sonucuna varılmıřtır. Motivasyon dűřűklűđű veya stresli zamanlarda notaya odaklanmak o esnadaki çalım sűresi ve çıkan sesin kalitesini dűřűnmek insanların dikkatlerini çalmaya yűnelttiđi için stresten uzaklařtırmaktadır. Sosyal çevrenin etkisiyle hobi olarak enstrűman çalan kiřilerin mutlu oldukları ve motivasyonlarını yűkseltmelerinde destekleyici bir faktűr olduđu gűrűlmektedir. Ayrıca kiřilerin bakıř açılarının deđiřmesine yararı olduđu gűrűlűr.

- Katılımcıların enstrűman çalmasının hayatlarına fayda ve etkisine bakıldıđında genel olarak enstrűman çalmaktan çok zevk aldıkları gűrűlmektedir. Katılımcılar motivasyon dűřűklűđű veya stresli zamanlarında enstrűman çalmanın insan beyninde oluřan olumsuz dűřűnceleri yok ettiđini ve kafalarının dađılmasında yardımcı olduđunu belirtmiřtir. Sosyal çevresinde enstrűman çaldıđı zamanlarda olumlu dűnűtler aldıđı motive olduđuna varılmıřtır. Őđretmen olan katılımcıların enstrűman çalmanın hobi haricinde mesleklerine de faydalı olduđundan bahsetmiřtir. İki katılımcı enstrűman çalmanın hayata karřı bakıř açısında deđiřiklikler meydana getirdiđini belirtmiřtir. Kiřilerin bir iři bařarabilmenin verdiđi mutlulukla hayatlarında daha űzgűvenli oldukları gűrűlmektedir.
- Katılımcıların enstrűman çalmasının psikolojik etkisine bakıldıđında stresi űnlediđi, motivasyonunu arttırdıđı, olumsuz dűřűncelerden uzaklařtırdıđı ve kiřileri mutlu ettiđine varılmıřtır. Gűnlűk hayat, okul, ev, iř stresi insanları psikolojik anlamda zorlamaktadır. Enstrűman alma esnasında sadece almakta oldukları notayı dűřűnmek ve insanın dikkatini sese, tempoya odaklaması katılımcıları psikolojik olarak stresten arındırdıđını gűstermektedir. Katılımcıların gűnlűk hayattaki monotonluktan kurtulmak ve kendilerine zaman ayırıp mesleklerinin haricinde bařka bir dal ile uđrařmanın mutluluk verdiđine varılmıřtır. Bir katılımcı hobi olarak enstrűman çalmanın herhangi bir sınava gereklilik duyulmamasından dolayı rahatlattıđını belirtmiřtir. Burada psikolojik olarak sınav stresinin insanların motivasyon ve kaygılarını arttırdıđını dűřűndűđűműz de enstrűman çalmanın bu gibi durumların oluřumunu da engellediđine gűrűlmektedir.
- Katılımcıların enstrűman çalmaya başladıktan sonra sosyal aktivitelerindeki değişime bakıldığında katılımcıların kendi çaldıkları enstrűman konserlerine

öncelikle gitmeyi tercih ettikleri görülmektedir. Bu duruma bakıldığında çaldıkları enstrümanın sadece aldıkları dersle sınırlı kalmadığı ve sosyal aktivitelerinde ön planda yer aldığı söylenebilir. Bir katılımcı enstrüman çalmaya başladıktan sonra diğer sosyal aktivitelerinde de müziğin içinde olan koro ve halk oyunlarında yer almaktadır. Bu durum enstrüman çalmaya başlaması ile birlikte müzik kulağının gelişmesi ve müziğin içinde yer alan koro ve halk oyunlarına daha hızlı adapte olabileceğini göstermektedir. 3 katılımcının enstrüman çalmaya başladıktan sonra amatör müzik gruplarına dahil olduğu görülmektedir. Arkadaş çevresinde aranan kişi olmak insanın mutlu, motivasyonunun yüksek aynı zamanda kişinin kendine olan özgüveninin artmasını sağlamaktadır. 3 katılımcının sosyal aktivitelerinde değişiklik olmadığı, bir katılımcının sosyal aktivitesinin keman çalmak olduğunu, bir katılımcının ise hobi olarak çalmadan öncede konserlere gittiği görülmektedir. Bir katılımcı iş yoğunluğundan dolayı vakit buldukça konserlere gittiğini belirtmiştir. Burada yoğun iş temposunun insanların sosyal aktivitelerine zaman ayırma konusunda etkili olduğu görülmektedir.

- Katılımcıların çaldıkları enstrüman için anlamı ve etkisine bakıldığında enstrümanı arkadaşı gibi gördükleri görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında enstrüman çalmanın sadece sosyal biri hobi olmadığı duyguların tercümanı olabileceği de görülmektedir. 3 katılımcının çaldıkları enstrümanı bir eşya gibi görmediklerine varılmıştır. Enstrümanın onlar için bir parça gibi hissettikleri görülmektedir. Enstrümanların hassas bir yapıda olması ve çalan kişiler için bir anlam katması, ağaçtan yapılmış bir çalının dışında zamanla ruhu olan bir yapıya dönüştüğü görülmektedir. 2 katılımcı çaldıkları enstrümanın çocukluk anılarına götürdüğünden bahsetmiştir. Bir katılımcı uzun yıllar gitar çaldığından ve gitarın birçok güzel anılarına tanıklık etmesinden bahsetmiştir. Bu açıdan bakıldığında anıların insanlar için değerli olduğu ve enstrümanın sadece çalmak olmadığı anılarda yer almasının da insanların ona değer vermesinde etkili olduğu görülmektedir. 2 katılımcının enstrüman çalarak vaktini değerli kullandığını düşündüğü görülür. Yeni bilgiler ve kendi mesleklerinin dışında bir dal ile uğraşıyor olmanın onları mutlu ettiği motivasyonlarını arttırdığına varılmıştır. Bir katılımcının enstrümanı aşk gibi gördüğü, bir katılımcının da enstrümanı sevgili gibi gördüğü görülmektedir. Enstrüman çalmanın heyecan, mutluluk ve rahatlama vermesi ve onların

ruhunu okşadığına değindikleri görülmektedir. Bir katılımcının arkadaşlarla geçirilen zamanın onun için değerli olduğundan ve enstrümanın onun için bir araç olduğundan bahsetmektedir. Bu açıdan bakıldığında amatör olarak çalınan bir enstrümanın insanları bir araya toplayan ve güzel anılar biriktirmesinde yardımcı olduğuna varılabilir.

- Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra genel kültürlerine etkisine bakıldığı zaman 6 katılımcının nota okuma ve müzik terimleri hakkında bilgi sahibi olduklarına dair bilgiye varılmıştır. 8 katılımcının internet aracılığı ile sevdiği müziklerle ilgili nota arşivleri oluşturdukları görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında günümüzde internetin hızlı bilgi alışverişinde kullanılması ile birlikte daha tercih edildiği görülmektedir. 2 katılımcının sosyal medya üzerinde keman çalan ve ders veren kişileri takip ettiği görülmektedir. Sosyal medyanın hızla yayılması ve ders videolarının gelişmesi ile birlikte enstrüman çalan kişilerin kendini geliştirmek ve yeni değişik tarz müzikler dinlemek adına araştırmaya girdikleri görülmektedir. Bir katılımcı müziğin kendi mesleğine katkısı olduğundan bahsetmiş ve robotik kodlamada müzikle ilgili alanlarda daha verimli projeler çıkardığına değinmiştir. Burada ne kadar hobi olarak başlanılsa da insanların, müziği kendi mesleklerine de dahil ettikleri görülmektedir. Başka bir katılımcı sevdiği sanatçıların hayatları ile ilgili araştırmalar yaptığından ve bu araştırmalarda bakış açısının değişmesinde katkı sağladığından bahsetmektedir. Diğer bir katılımcının keman yapımı hakkında bilgi edindiği ve akord yapmayı öğrendiği görülmektedir. Burada enstrüman çalmanın sadece uygulama olmadığı aynı zamanda teorik bilgi yelpazesinin çok geniş olduğu ve bu alanda bilgilerin öğrenilmesi gerektiği de görülmektedir.
- Katılımcıların müzikle ilgili deneyimlerinin insanlara ilham kaynağı olmasındaki etkisine bakıldığında 9 katılımcının arkadaş ve aile çevresine ilham kaynağı olduğu görülmektedir. Katılımcılar enstrüman çalmaya başladıktan sonra çevresini de konuşmaları ve çalma tarzlarıyla etkilemiş arkadaş ve aile çevresinin de enstrüman çalmasında etkili olduklarına varılmıştır. 3 katılımcının öğretmen oldukları ve çaldıkları enstrümanla öğrencilerini etkiledikleri görülmektedir. Farklı branşlarda olan öğretmenlerin enstrümanla ilgilenmesi eğitim açısından bakıldığında derslerin kalitesini arttırmakta ve disiplinler arası yaklaşımda da olumlu katkılar sunmaktadır. Öğretmenin

öğrenciler için rol model oluşu ve önemi görülmektedir. 2 katılımcının enstrüman çalmasının aile çevresini etkilemiş olduğu ve yakınlarının bu konuda meslek sahibi olduğu görülmektedir. İnsanların hobi olarak edindikleri bilgilerin aile ve çevresinde de olumlu etkiler bıraktığı ve meslek seçimlerinde de etkili olduğuna varılır. 3 katılımcının belirli bir yaştan sonra başaramayacaklarını düşünen arkadaş çevresinin bu düşüncelerini kırdığı görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğrenmenin yaşının olmadığı ve arkadaş çevresinin yeni hobiler edinme konusunda etkili olduğuna varılmıştır.

- Katılımcıların enstrüman çalma deneyiminin arkadaş ilişkilerine etkisine bakıldığında 4 katılımcının yeni arkadaşlıklar edindiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında kişilerin sadece enstrüman çalmakla sınırlı kalmadığı aynı zamanda gitmiş oldukları kurs yerlerinde yeni arkadaşlıklar kurdukları gözlemlenmektedir. 3 katılımcının iş yerlerinde arkadaşlarına keman çaldığı ve olumlu dönütler almakla birlikte iş çevresindeki arkadaşlarının enstrüman çalmaya ilişkin bakış açılarını da etkilediği görülmektedir. 6 katılımcının enstrüman çalmaya başladıktan sonra arkadaş çevresindeki sohbetlerin müzikle ilgili olmaya başladığı görülmektedir. Bu yönden bakıldığında hobi olarak başlanan bir işin etrafımızdaki diğer insanları ne kadar etkilediği ve sosyal paylaşımlarımızda değişiklikler yaptığımızı da göstermektedir. Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra arkadaşlık ilişkilerinin kuvvetlendiği enstrümanın insanları bir araya getiren birleştirici bir yönü olduğuna varılır.
- Katılımcıların enstrüman çalmaya başlaması ile birlikte disiplin ve düzenlerinde yarattığı etkiye bakıldığında 5 katılımcı haftalık kursa gittiği görülmektedir. Bu bağlamda her hafta derse gitmenin aynı zamanda bir zaman dilimi yaratmak gerektiği de görülür. 9 katılımcının pratik yapmanın öneminden bahsettikleri görülmektedir. Öğrenmiş oldukları bilgilerin üzerine yenilerini koymanın önemli olduğu gibi pratik yapılmadığı dönemlerde kişilerin kendilerinde gerileme hissettiği görülmektedir. Pratik yapmanın aynı zamanda insana bir düzen ve disiplin kattığı belli bir program çerçevesine getirdiğine varılmıştır.
- Katılımcıların enstrüman çalma konusunda yakın çevresinin olumsuz tutumuna bakıldığında 6 katılımcının olumsuz bir eleştirisi almadıkları

görülmektedir. Bu duruma bakıldığında katılımcıların yarısı çevresinden herhangi bir olumsuz eleştiriye maruz kalmadığına varılmıştır. 3 katılımcının enstrümana ilk başladıkları dönemlerde çıkan sesten dolayı aile, arkadaş ve komşu gibi yakınlarının rahatsızlık duyduğu ileriki dönemlerde ise zevkle dinlediklerini belirttikleri görülmektedir. Diğer 3 katılımcının ise aileden dolayı olumsuz eleştiri aldıkları görülmektedir. Katılımcılardan biri hem yaşı hem de ailenin düşünce yapısından dolayı, kadının enstrüman çalmasına olumlu bakmadıklarına değinmiştir. 1 katılımcının babasının enstrüman çalmayı zaman kaybı olarak görmesi ve kızının kariyerinde ilerlemesi yönünde düşüncelerine varılmıştır. Diğer katılımcının asker bir kişinin gitar çalmasını yakışık almadığı belirtilmiştir. Bu bağlamda muhafazakar ailelerin enstrüman çalmayı, hatta özellikle kadınların enstrüman çalmasını onaylamadıklarına ve erkeklerin ise belirli bir statüye gelmesinden dolayı çalgı çalmasının hoş karşılanmadığı sonucuna varılmıştır.

- Katılımcıların enstrüman çalma konusunda yakın çevresinin olumlu tutumuna bakıldığında arkadaş çevresinin pozitif bir yaklaşımda olduğu ve çevrenin taktirini toplamasında da etkili olduğuna varılmıştır. Bu durumun katılımcıların motivasyonunu arttırmada etkili olduğuna varılmıştır. Hobi için vakit ayırmak, azimle çalışmak ve güzel çalıyor olmak kişinin özgüvenini arttırmakla birlikte çevrenin taktirini toplamasında da etkili olduğuna varılmıştır.
- Katılımcıların ailesinde enstrüman çalan kişilere bakıldığında 4 katılımcının ailesinde enstrüman çalan kişinin olmadığı diğer katılımcıların ise ailesinde enstrüman çalan kişilerin olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan katılımcıların durumuna bakıldığında ailelerin çoğunun enstrümanla ilgili olduğu görülmektedir.
- Ailesinde enstrüman çalan kişilerin katılımcılara katkısına bakıldığında 4 katılımcının ailelerinde hiç enstrüman çalmadığı görülmektedir. 1 katılımcı enstrümana geç başlama nedenini ailesinde enstrüman çalan olmamasına bağlamaktadır. 1 katılımcı ise ailesinde çalan olmasa da ailesi gibi gördüğü kişilerin onda etkili olduğuna değinmiştir. Görülüşü üzere insanların hobi dahi olsa birbirinden görerek etkilendikleri aile çevresinde görmedikleri durumlarda geç başlanmaya neden olduğuna varılır. 7 katılımcı ailelerinde enstrüman çalan

kişiler olduğundan ve bu durumdan etkilendiklerinden bahsetmiştir. Özellikle küçüklükten itibaren insanların enstrüman çalan kişilerle etkileşimde olmasının ileriki yıllarında hobi edinmelerinde etkili olduğu görülmektedir. 1 katılımcı enstrüman çalma konusunda ailesinden etkilenmediğini ama kızının başlamasında etkili olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda enstrüman çalan kişilerin gelecek kuşaklara etkisi olduğu da görülmektedir.

- Katılımcıların amatör olarak topluluk önünde enstrüman çalma durumuna bakıldığında 9 katılımcının aile ve arkadaş çevresine çaldığı görülmektedir. 2 numaralı katılımcının meslektaş oldukları ve öğrencilerine çaldığına varılır. 2 katılımcının belirli gün ve haftalarda seyirci karşısına çıktıkları görülür. Bu duruma göre katılımcıların yoğunlukla kendilerine yakın gördükleri aile ve arkadaş çevresini seçtikleri görülmektedir.
- Amatör olarak topluluk önünde enstrüman çalmanın katılımcılara etkisine bakıldığında 10 katılımcının heyecan duygusu hissettikleri görülmektedir. 5 katılımcının özgüvenlerinin arttığından bahsetmektedir. 3 katılımcı dinleyen kişilerin yanlışlarını anlayacakmış gibi düşündüklerinden bahsetmektedir. 1 katılımcı yaya, notaya ve tempoya aynı zaman dilimde zor olduğundan bahsetmiş, 1 katılımcı ayrıca farklı bir dalda başarmış olma duygusunu nitelediği görülmektedir. 1 katılımcı beğenilme kaygısı diğer bir katılımcı ise temiz bir ürün çıkartma kaygısından bahsetmiştir. Bu duruma bakıldığında katılımcıların çoğunun heyecan duygusu yaşadığı, aynı zamanda özgüvenlerine katkısı olduğuna varılır.
- Katılımcıların enstrüman çalmaya başladıktan sonra izlediği gösterilerdeki bakış açılarına bakıldığında 9 katılımcı enstrüman çalan kişilerin nasıl çaldıklarına baktıklarından bahsetmektedir. 3 katılımcının enstrüman çalmaya başladıktan sonra dinledikleri topluluklarda beğendiği şarkıların notalarını araştırdıklarına varılır. 6 katılımcının enstrüman çalmaya başladıktan sonra kullandıkları tekniklere ve zorluk seviyelerine baktıkları görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların enstrüman çalamaya başladıktan sonra bakış açılarında değişiklikler olmaya başlamıştır. Kişilerin özellikle kendi çaldıkları enstrümanlara odaklandıkları ve çalma şekillerine baktıkları görülmüştür.

Araştırmada görüldüğü üzere katılımcıların söyledikleri ve literatür araştırmasındaki bulgular benzerlik göstermektedir. Müziğin gücü, sosyal yönden

etkileri, psikolojik yönden faydaları katılımcıları etkilemiştir. Bu bağlamda kurs yerleri, dernekler ve devlet desteği ile kurulmuş halk eğitim merkezlerinde kurslar alınabilir. Ayrıca sosyal etkileşim için opera, bale, tiyatro ve çeşitli konserler izlenebilir.

Araştırma için yetişkin bir grup ele alınmış ve öğrenmenin yaşı olmadığı insanların isterse her yaşta enstrüman çalabileceği ve bunu hobi olarak devam ettirerek kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilecekleri söylenebilir.

## KAYNAKÇA

- Akkuş, Ü. (2007). Müziğin insan sağlığı üzerindeki yeri ve önemi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 98-103.
- Bilen, H. (2020). Özenen (amatör) Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi.
- Bugos, J. A., Kochar, S., & Maxfield, N. (2016). Intense piano training on self-efficacy and physiological stress in aging. *Psychology of Music*, 44(4), 611–624.
- Dursun, B. M., Akyel, S., Şen, S., Karacan, Ç., Tayyare, B. Ç., Gökbel, T., ... & Dursun, E. (2017). Türkiye’de nörolojik rehabilitasyon kapsamında bir müzik terapi projesinin geliştirilmesi. *Istanbul Journal of Innovation in Education*, 3(1), 77-83.
- Hershman, A. M., (2023). *History Of Music Education*, University of Michigan: 5-6
- Kuş, E. (2007). *Nitel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri: Nicel mi? Nitel mi?* Ankara: Anı Yayıncılık
- Korkmaz, L. (2012, Haziran). İçimdeki müzik. *VOLKA*, 7(22). ELYADAL.
- Odabaşı, F. (2006). Dil-kültür bağlamında müzik dili ve bunun sosyal bütünleşmedeki yeri. *Istanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14, 1-19.
- Onuk, Ö. (2019). Dünyanın En Eski Çalgıları: Taş Devri Flütleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1): 176 – 184
- Öz, N. B. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Tekindal, M. & Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20 (1).
- Tokatlı, B., & Mustul, Ö. (2020). Özenen müzik eğitimi kurumlarında keman derslerini yürüten öğretmenlerin karşılaştığı problemler. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 6597-6634.

- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi*. Arkadaş Yayınevi. Ankara: 35
- Ünlü, L. (2023). Özengen piyano eğitimi alan kişilerin, kişisel gelişimlerine ilişkin görüşleri, *EKEV Akademi Dergisi*, (94), 191-205.
- Yazıcı, D. (2017). Müziğin insan beyni üzerindeki etkisi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 88-103.
- Yener, Y. A. (2011). Müziğin çocuklar ve yaşlılar için önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29), 119-124.
- Yüksel, B. (2015). Ahmed Adnan Saygun'un Gilgameş Epik Dramı'na Metin ve Müzik Perspektifinden Bir Bakış. *Müzik – Bilim Dergisi I(7)*. 111-113
- Ziyagil, H. E. (2021). Çalgı öğrenmenin sosyokültürel yaşama sağladığı olumlu katkıları. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1), 259-267.

## ÖZET

### FARKLI MESLEK GRUPLARINDAN BİREYLERİN AMATÖR OLARAK ÇALGI ÇALMALARININ HAYATLARINA ETKİSİ

Bu çalışmada farklı meslek gruplarından gelen kişilerin amatör olarak çalgı çalmalarının hayatlarına olan etkisi araştırılmaktadır. Müzik, tarihin başından beri insan hayatının bir parçası olmuş ve insanın bir numaralı kültürel mirası haline gelmiştir. Kültürel mirasın yanı sıra, müzik birçok farklı alanda da kullanılmaktadır. Günümüzde özellikle tıp dünyasında oldukça aktif olarak kullanılan müzik aynı zamanda amatör olarak eğitim alındığında insanların iş performanslarına ya da stres yönetimlerine ya da yaşam kalitesine etki etmektedir. Bu çalışma ise amatör eğitim alan bireylerin müzik faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin hayatlarına olan etkilerini incelemektedir. Ayrıca bu çalışma bireylerin müzikal becerileri gelişirken yaşadıkları zorluklar ve sosyal etkiler ve çalgı çalmanın getirdiği avantajlar ve bireylerin hayatlarına olan katkısını da araştırmaktadır. Müzikle uğraşmanın bireylerin iş hayatına ya da kendi hayatlarına nasıl katkı sağladığı hakkında çalışmalar yapılırken farklı gruplardan, farklı cinsiyetlerden ve farklı yaş gruplarından gelen katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Toplam katılımcı sayısı 12 olmak üzere yüz yüze ve online (Zoom) çalışmalar yapılmıştır. Katılımcılara 5 demografik soru, 18 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu kullanılmıştır. Katılımcıların yanıtlarına göre enstrüman ile uğraşan kişilerin motivasyonun arttığı, hobi haricinde mesleklerine faydalı olduğu ve hayata bakış açılarının değiştiği, başarı duygusunun mutluluk ile beraber özgüvenle beraber ortaya çıktığı görülmüştür.

**Anahtar kelimeler:** Müzik, Enstrüman, Çalgı, Etki

## **ABSTRACT**

### **THE IMPACT OF AMATEUR PLAYING INSTRUMENTS ON THE LIVES OF INDIVIDUALS WHO ARE FROM DIFFERENT PROFESSIONAL GROUPS**

This study thoroughly investigates the impact of amateur musical instrument playing on individuals from different occupational groups. Music has been an important part of human life since the dawn of history and has become humanity's foremost cultural heritage. Not only serving as cultural heritage, but music also finds extensive application in various domains. Particularly in the medical field today, music, when pursued as an amateur endeavor, influences individuals' work performance, stress management, and overall quality of life. This study, therefore, examines individuals' musical activities undertaken through amateur training and their resultant effects on their lives. Furthermore, the study delves into the challenges individuals face while developing their musical skills, social impacts, advantages brought about by musical instrument playing, and its contributions to individuals' lives. While exploring how engagement with music contributes to individuals' professional and personal lives which face-to-face interviews were conducted with participants from different groups, genders, and age ranges. A total of 12 participants took part in the study, with both face-to-face and online (Zoom) sessions conducted. Participants were presented with a demographic questionnaire and a semi-structured open-ended questionnaire comprising 18 questions. According to participants' responses, it was observed that engagement with musical instruments enhances motivation, proves beneficial to professions beyond hobbies, alters perspectives on life, and fosters a sense of accomplishment, happiness, and self-confidence.

**Keywords:** Music, Instrument, Playing, Impact